

Rapportage Joods Historisch Museum

Resultaten veldwerk bezoekers zaal 'Geschiedenis 1600-1900'

Author(s)

Hallema, Guusje; Schrandt, Bernadette; Kuijper, Annika; van Vliet, Harry

Publication date

2018

Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Hallema, G., Schrandt, B., Kuijper, A., & van Vliet, H. (2018).
*Rapportage Joods Historisch Museum: Resultaten veldwerk bezoekers
zaal 'Geschiedenis 1600-1900'*. (De tentoonstellingsmaker van de
21ste eeuw; No. Case #6).

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library:
<https://www.amsterdamuas.com/library/contact>, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Resultaten veldwerk bezoekers zaal 'Geschiedenis 1600-1900'

Inhoudsopgave

1. Onderzoeksverantwoording en achtergrondinformatie
pagina 3
2. Vaste opstelling zaal 'Geschiedenis 1600-1900'
pagina 8
3. Bezoekersonderzoek: de resultaten
pagina 14
4. Resultaten per onderdeel
pagina 44
5. Bijlage I: analyse aannames medewerkers
pagina 52
6. Bijlage II: enquête
pagina 59

Lectoraat Crossmedia

CREATE-IT applied research is het kenniscentrum van het domein Digitale Media en Creatieve Industrie van de Hogeschool van Amsterdam. In dit kenniscentrum voeren docenten, studenten en onderzoekers praktijkgericht onderzoek uit in opdracht van de creatieve industrie en de ICT-sector. Hieronder valt het lectoraat Crossmedia, dat zich bezighoudt met de vraag hoe organisaties zoals mediabedrijven, musea, festivals en winkels nieuwe mogelijkheden van allerlei media kunnen benutten voor een betere dienstverlening en een versterking van de beleving van hun publiek. Voor meer informatie, zie [CREATE-IT applied research: lectoraat crossmedia](#).

De volgende personen hebben zich vanuit het lectoraat ingezet voor dit project.

Guusje Hallema
Onderzoeker
g.hallema@hva.nl

Bernadette Schrandt
Projectleider/Onderzoeker
b.schrandt@hva.nl

Annika Kuyper
Assistent-onderzoeker
a.e.kuijper@hva.nl

Harry van Vliet
Lector
h.m.m.van.vliet@hva.nl

Over het project

De Tentoonstellingsmaker van de 21ste Eeuw (2017-2019) is gericht op een aspect dat de laatste jaren steeds dominanter is geworden in het werk van tentoonstellingsmakers in musea: het bieden van een *bezoekersbeleving*, oftewel het inspireren en raken van bezoekers. Dit als aanvulling op de taakstelling van musea om een inhoudelijke boodschap over te brengen (informeel leren). Tentoonstellingsmakers geven aan meer gevalideerde kennis nodig te hebben om goede afwegingen te kunnen maken in het creëren van de bezoekersbeleving en om de feitelijke bezoekersbeleving te kunnen evalueren. Vragen die ook bij betrokken bureaus voor ontwerp en realisatie leven, omdat reflectie op ontwerpkeuzes en hoe deze uitpakken er vaak bij inschiet tijdens de realisatie van museale projecten. Uit gesprekken met al deze partijen is een overkoepelende vraag geformuleerd:

Hoe kan ik als tentoonstellingsmaker meer onderbouwde afwegingen maken in het bieden van een bezoekersbeleving zodat bezoekers meer leren over de inhoud van de tentoonstelling én geïnspireerd en geraakt worden?

De vraag is *hoe* een beoogde bezoekersbeleving te realiseren is in een tentoonstelling. In *De Tentoonstellingsmaker van de 21ste Eeuw* wordt voortgebouwd op drie eerdere projecten die met musea en tentoonstellingsmakers zijn gedaan: het RAAK-project *Museumkompas*, het project *Designing Experiencescapes* en een studie naar de regeling *Digitale Innovatie in Musea*. Met de opgedane inzichten en ervaring in die projecten worden experimenten gedaan bij vier deelnemende musea naar aspecten die tentoonstellingsmakers, vanuit zowel musea als ontwerp- en designbureaus, aangeven als belangrijke sturingsmogelijkheden van de bezoekersbeleving: publieksparticipatie, verhalen vertellen, inzet van digitale media, en sfeer. De betreffende musea zijn: Museum Boerhaave, Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, Joods Historisch Museum en het Allard Pierson Museum. Een kring van andere deelnemende musea zal de opgedane kennis verder toepassen en valideren. *De Tentoonstellingsmaker van de 21ste eeuw* levert zo reproduceerbare kennis waarmee tentoonstellingsmakers van de 21ste eeuw onderbouwde keuzes kunnen maken in het sturen op het inspireren en raken van bezoekers.

Onderzoeksmethodes

De volgende onderzoeksmethodes worden ingezet om een antwoord te kunnen krijgen op de centrale vraag in het onderzoek. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de ontwerpfase (wanneer de vernieuwde zaal nog niet te zien is voor het publiek) en de tentoonstellingsfase (na de opening, wanneer er in het museum met bezoekers wordt getest).

	ONTWERPFASE				TESTFASE		
Doel	Focusgroep medewerkers JHM	Focusgroep bezoekers JHM	Documentatie JHM	Interview medewerkers	Observatie bezoekers	Enquête bezoekers	Focusgroep/interview bezoekers
Conceptvorming, ontwerpkeuzes	X	X	X	X			
Houding t.o.v. publieksbeleving	X		X	X			
Inzicht in gedrag bezoekers					X	X	X
Inzicht in gekozen routes bezoekers					X		X
Inzicht in algemene ervaring bezoekers					X	X	X

Toetsing bezoekersbeleving

Op basis van de eerder uitgevoerde onderzoeken rondom bezoekersbeleving in musea, zijn de volgende thema's vastgesteld welke nader onderzocht gaan worden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen vier thema's die centraal staan in de tentoonstelling en drie thema's die centraal staan rond de bezoekerservaring.

Tentoonstelling

1. Narrativiteit: het bieden van een duidelijk verhaal voor de bezoeker
2. Participatie: stimuleren van de bezoeker om actief deel te nemen
3. Digitale media: manier waarop middels een digitale manier in contact getreden kan worden met de inhoud van de tentoonstelling
4. Sfeer: het uiterlijk en de indruk van de tentoonstelling

Bezoekerservaring

1. Leren: wat wordt er geleerd van de tentoonstelling
2. Inspireren: door wat worden bezoekers geïnspireerd
3. Emotioneel raken: welke emoties worden opgeroepen

2. Vaste opstelling zaal 'Geschiedenis 1600-1900'

Joods Historisch Museum

Het Joods Historisch Museum (JHM) is onderdeel van het Joods Cultureel Kwartier (JCK) dat naast het JHM bestaat uit de Portugese Synagoge, bibliotheek Ets Haim, de Hollandsche Schouwburg, het Nationaal Holocaust Museum en het Kenniscentrum.

Het voornaamste doel van het JHM is volgens projectassistent Lisa de Goffau kennisoverdracht, het laten zien van de geschiedenis en Joodse cultuur in heel Nederland. Sara Tas, conservator, benoemt dat het museum er is voor het "beheren en tonen van het Joods cultureel Nederlands erfgoed" met als doel "om een zo breed mogelijk beeld te geven van Joodse kunst en cultuur".

Conservator Julie-Marthe Cohen vindt het belangrijk dat er tentoonstellingen worden gemaakt op een heel breed gebied, voor een divers publiek. Daarmee hoopt educatiemedewerker Batya Wolff dat het een toegankelijke plek is die relevant is voor je eigen leven. Batya Wolff én projectleider Anat Harel zien het als een plek waar je kan leren en geïnspireerd kan worden. Zo functioneert het JHM als dé plek voor zowel Joods en niet-Joods Nederland om iets te laten zien van de Joodse cultuur en religie en hoe dat in samenspel gaat met de Nederlandse samenleving door de geschiedenis heen. Daarnaast ziet conservator Julie-Marthe Cohen dat het belangrijk is om discussies te initiëren, de actualiteit betrekken in tentoonstellingen en daarop te reflecteren. Haar voornaamste doel is om mensen bij elkaar te brengen, op welke manier dan ook.

Vaste opstelling zaal ‘Geschiedenis 1600-1900’

Wanneer en onder welke omstandigheden zijn joden naar Nederland, en specifiek Amsterdam, gekomen? Wat betekende het vroeger om Joods te zijn in Nederland? Hoe speelden begrippen als ‘tolerantie’, ‘integratie’, identiteitsvorming’ en ‘culturele uitwisseling’ daarin een rol? In de permanent ingerichte opstelling ‘Geschiedenis 1600-1900’ van het JHM wordt antwoord gegeven op bovengenoemde vragen.

De vernieuwde vaste opstelling is vanaf 24 juli 2017 te zien.

Betrokken medewerkers:

Hetty Berg - Projectleider tot 01-01-2017 (Daarna: Manager Museale Zaken)

Julie-Marthe Cohen - Conservator

Lisa de Goffau - Projectassistent

Anat Harel - Projectleider vanaf 01-01-2017

Martine Stroo - Projectcoördinator

Sara Tas - Conservator

Batya Wolff - Educatie

Studio Louter - Verhaal en vormgeving

Doel van zaal 'Geschiedenis 1600-1900'

Naast het doel van het museum in het algemeen, geven medewerkers een duidelijk doel aan van de zaal 'Geschiedenis 1600-1900'. Zo hoopt conservator Sara Tas "dat mensen zien dat er heel veel meer over de Joodse geschiedenis te vertellen is. Dat er moeilijke elementen in zitten maar ook een heleboel mooie en positieve elementen". Door beide kanten te belichten zal het ook een niet te zware tentoonstelling worden.

Alle geïnterviewde medewerkers zien de korte persoonlijke verhalen van onbekende Joden met daarin een alledaags thema, als belangrijk onderdeel van de tentoonstelling dat gevoel moet losmaken bij bezoekers. Educatie medewerker Batya Wolff hoopt "dat mensen zich verplaatsen en dat het herkenbaar is. Deze heel persoonlijke, kleine dramatische vertellinkjes moeten binnenkomen bij iemand". Zodat bezoekers zich "echt inleven in de mensen die centraal staan in de prologen. Het is juist zo mooi om deze verhalen van onbekende mensen te vertellen, die dicht bij het gewone staan". Met name de bijbehorende fysieke objecten die voorkomen in de verhalen, ziet conservator Julie-Marthe Cohen als meerwaarde. "De objecten geven een beeld van wat dit soort mensen meedroegen. Je krijgt een heel goed inzicht in dat leven en ook de enorme ellende waar zo iemand in verkeert".

Algeheel wordt het gezien als een plek waar geleerd wordt van het proces, wat er gaande was en wat er veranderde voor een Jood in de Nederlandse maatschappij tussen de 17e, 18e en 19e eeuw. Conservator Sara Tas hoopt ook "dat het makkelijk is om dat te verbinden aan huidige discussies over integratie, zonder dat dat exclusief benoemd wordt".

Het hoofdverhaal

De tentoonstellingsruimte is verdeeld in drieën en beslaat Nederland in de 17^e, 18^e en 19^e eeuw. Er wordt verteld hoe verschillende groepen Joden, Sefardische en Asjkenazische Joden vanuit het buitenland om verschillende redenen migreerden naar de Republiek, en dan met name Amsterdam. Het is een doorlopend en chronologisch verhaal, dat schetst hoe in de Republiek Joodse migranten binnenkwamen. In het begin waren zij nog vreemdelingen en buitenstaanders, maar gaandeweg de eeuwen zijn zij Nederlandse burgers geworden.

Globaal focust de 17^e eeuw zich op de nieuwkomers, de 18^e eeuw op buitenstaanders en de 19^e eeuw op Joden als burgers. Dit geeft het proces weer van geleidelijke integratie gedurende drie eeuwen. Hierbij wordt ook gefocust op de moeilijkheden die Joden hebben gehad. Er wordt duidelijk dat er in Nederland geen volledige vrijheid was van godsdienst, geweten en van vestiging. De Joodse migranten werden niet direct geaccepteerd. Zo was er voor Joden geen toegang tot gilden en werden Joden noodgedwongen marskramer of straathandelaar, maar ook boekdrukker, diamantslijper of arts.

Uiteindelijk worden meer vooraanstaande Joden mondjesmaat toegelaten tot de maatschappij en raakten ze zelfs betrokken bij de landelijke politiek. Dit heeft uiteindelijk ervoor gezorgd dat er in 1796 gelijkstelling kwam voor Joden en ze Nederlandse burgers werden.

Av 1.1 Loting bruidsschat

1. Amsterdam wereldstad

2. Nieuwkomers

3. Wereldburgers

entree

Soundscape

bankje

AV 3.1
Ets Haim

5. Metropool

4. Joodse naties

AV 2.1
Vlooienburg

8. Dagelijks leven

1600

1700

bankje

6. buiten Amsterdam

Av 1.2
Portefeuille smous

1800

AV 2.2
Republiek

7. gelijkberechtiging

AV 2.3
Amsterdam

11. Jodenbuurt

10. Kansen en armoede

AV 3.2
Gelijkstelling

uitgang

bankje

Av 1.3
Familie Elion

10. Nederlandse burgers

AV-vormen:

AV 1 = korte filmpjes met persoonlijke verhalen
AV 2 = kaartapplicaties
AV 3 = Interactieve tafels

3. Bezoekersonderzoek: De resultaten

De resultaten

De getoonde resultaten zijn gemeten met behulp van diverse methodes in de periode oktober - december 2017. De volgende methodes zijn gebruikt:

1. Kwantitatief onderzoek: enquête onder willekeurig geselecteerde bezoekers, na afloop van het doorlopen van de zaal 'Geschiedenis 1600 - 1900'. In totaal hebben 230 respondenten antwoord gegeven op de enquête. Zie bijlage voor de enquêtevragen.
2. Kwantitatief onderzoek: observaties van willekeurig geselecteerde bezoekers tijdens het bezoek aan de zaal 'Geschiedenis 1600 - 1900'. In totaal zijn er 72 bezoekers gedurende het gehele bezoek aan de zaal geobserveerd.
3. Kwalitatief onderzoek: focusgroepen met bezoekers. Er zijn vier focusgroepen met in totaliteit 9 bezoekers gehouden, waarin de vier verschillende thema's met betrekking tot beleving zijn besproken.

Samenvatting resultaten (1/3)

In het project zijn een viertal thema's benoemd als mogelijke beïnvloeder van de bezoekersbeleving: narrativiteit, participatie, digitale media en sfeer (waarbij participatie binnen de casus van JHM niet is getest, omdat dit geen onderdeel van de tentoonstelling is). Bezoekersbeleving werd onderverdeeld in (o.a.) drie componenten: emotionele betrokkenheid, inspiratie en leren. In onderstaande samenvatting wordt per aspect van de bezoekersbeleving een korte samenvatting gegeven. Diepergaande analyses volgen nog. Dit omdat sommige analyses pas gedaan kunnen worden nadat de set complete data (= alle vier de casestudies) binnen zijn. Hierdoor kunnen type analyses definitief gemaakt worden en/of analyses over alle vier de casestudies uitgevoerd worden die ook verrijkend kunnen zijn voor één casestudie.

1. Leren, inspireren, emotioneel raken

Bezoekers geven aan waardevolle informatie te hebben geleerd (88%), geïnspireerd (66%) en emotioneel te zijn geraakt (38%). Bij alle drie componenten heeft het verhaal de grootste bijdrage geleverd, gevolgd door de sfeer in de tentoonstellingsruimte. Digitale media en participatie hebben aanzienlijk minder bijgedragen.

De mate van betrokkenheid (passief of actief) heeft invloed op alle drie componenten. Bezoekers die zichzelf als (zeer) actief bestempelen geven vaker een hogere score op de mate van leren/inspireren/emotioneel raken dan bezoekers die zichzelf als (zeer) passief bestempelen. Daarnaast geven vrouwen een hogere score dan mannen als het gaat om het emotioneel geraakt zijn, evenals ook oudere bezoekers een hogere score hierop geven dan jongere bezoekers.

De meest genoemde emoties die men heeft ervaren zijn 'geïnteresseerd', 'vol verwondering' en 'ontspannen'.

Samenvatting resultaten (2/3)

2. Narrativiteit

Bezoekers die het verhaal van de tentoonstelling navertellen doen dit voor het grootste gedeelte aan de hand van alleen de hoofdverhalen (66%) en maar een heel klein gedeelte (3.5%) aan de hand van de kleine persoonlijke subverhalen.

De begrijpelijkheid van het verhaal in de tentoonstelling (die erg hoog ligt, namelijk 79%) houdt verband met de betrokkenheid van de bezoekers. (Heel) actieve bezoekers beoordeelden het verhaal als begrijpelijker dan (heel erg) passieve bezoekers. Daarnaast zorgt een betere begrijpelijkheid ook voor een hoger rapportcijfer voor de tentoonstelling.

De wandteksten dragen het beste bij aan de begrijpelijkheid van het verhaal (83%). Bezoekers vinden het daarnaast relevant dat de samenleving aandacht besteedt aan het onderwerp van de tentoonstelling (91%) en in het algemeen dat mensen kennisnemen van het thema (87%).

Samenvatting resultaten (3/3)

3. Sfeer

De tentoonstellingsruimte wordt voornamelijk beschreven als ‘plezierig’, ‘stimulerend’ en ‘comfortabel’. De ruimte wordt met name als ‘groot’ ervaren.

Deze positieve beschouwing van de ruimte komt overeen met de vraag of de ruimte uitnodigt om te verkennen, waarmee 90% instemt, en of men de ruimte graag wilde verlaten, waarmee maar 5% instemt.

4. Digitale media

Het valt op dat de 3 digitale media (Ets Haim, De Gelijkstelling en de kaartapplicaties) vooral vaak worden gezien, maar niet worden aangeraakt (respectievelijk tussen de 34% en 41%), alsmede dat een groot aantal bezoekers de digitale media helemaal niet is opgevallen in de ruimte (respectievelijk tussen de 20% en 30%).

Van de bezoekers die de media wél gebruiken, wordt het meer samen gebruikt dan alleen. Bij hen roept het met name gevoelens als ‘verwondering’ en ‘in controle’ op. Zij beoordelen het met ‘leuk’, ‘makkelijk om de aandacht erbij te houden’, ‘duidelijk verhaal’, ‘duidelijk doel’ en ‘gebruiksvriendelijk’.

Respondenten enquête

N = 230

56%

44%

53 jaar

35% tussen 61-75 jaar

11%

alleen

63%

samen met 1 volwassene

26%

groep van 3-10 personen

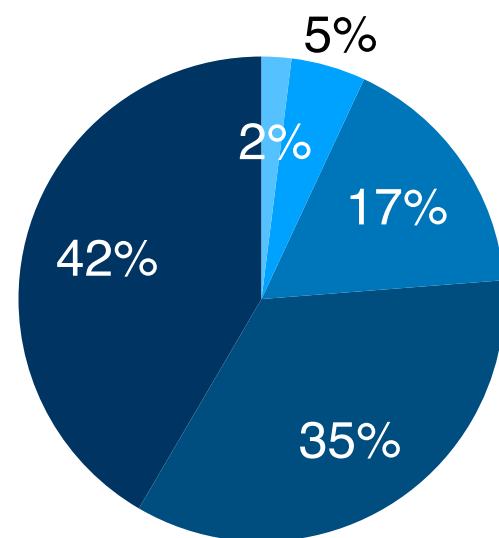
leeftijd kinderen 4-21 jaar

78% wo/hbo

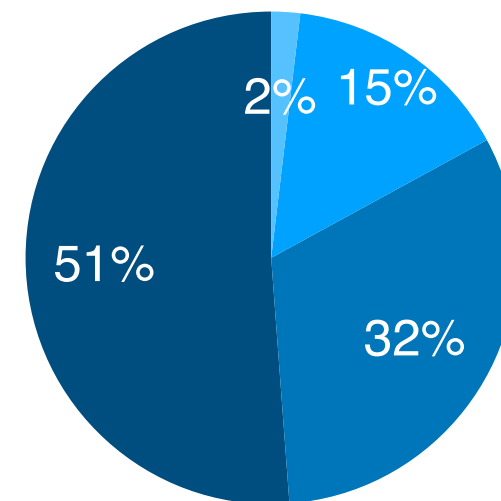
Museumgraphics

De meeste respondenten zijn frequente museumbezoekers die 4-6 keer of vaker per jaar naar het museum gaan.

- <1x per jaar
- 1x per jaar
- 2-3x per jaar
- 4-6x per jaar
- >6x per jaar

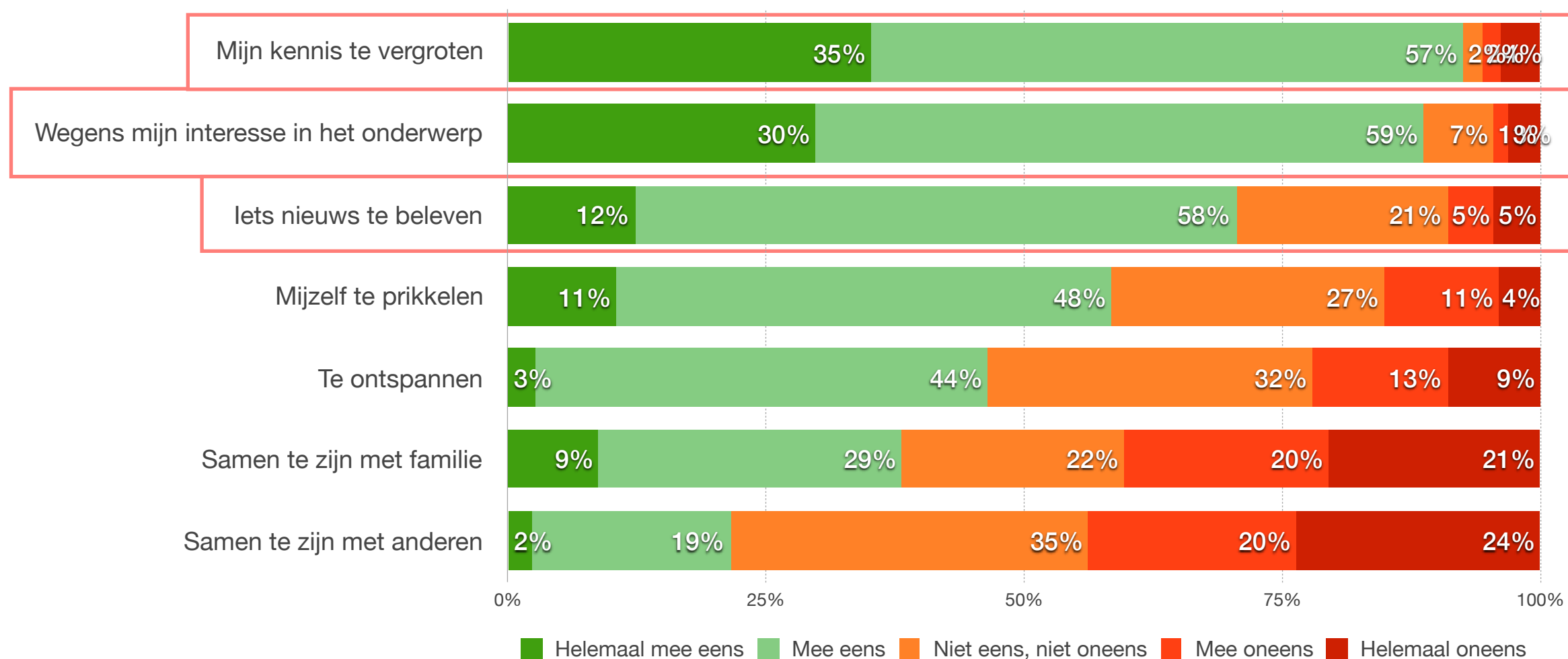
De meeste bezoekers houden van musea waar veel objecten te bewonderen zijn en waar veel geleerd kan worden. Dit komt overeen met de doelstellingen die ten grondslag liggen aan de tentoonstelling.

- Musea waar je iets kan doen (n=5)
- Musea waar je veel kan beleven (n=12)
- Musea waar veel objecten te bewonderen zijn (n=79)
- Musea waar je veel kan leren (n=71)

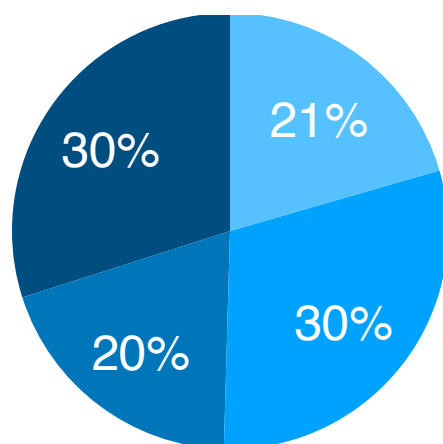
Stelling 'ik ga naar JHM om...'

kennis te vergroten (92%), wegens interesse in onderwerp (89%) en iets nieuws beleven (70%)

Reden bezoek en beoordeling tentoonstelling

Bent u specifiek voor de zaal 'geschiedenis 1600-1900' naar het Joods Historisch Museum gekomen?

- Ja
- Nee, ik kwam voor de vaste opstelling
- Nee, ik kwam voor een tijdelijke tentoonstelling
- Overige reden

Welk rapportcijfer zou u geven aan de zaal 'geschiedenis 1600-1900'?

7,9

Het merendeel van de bezoekers geeft een 8 (55%), gevolgd door een 7 (24%). Het laagst gegeven cijfer is een 6 (2%).
Er is geen verschil in rapportcijfer gevonden tussen bezoekers die de zaal al eerder hadden gezien (22%) en diegenen die er nog niet eerder zijn geweest. Ditzelfde geldt voor tussen bezoekers die speciaal voor de 1600-1900 zaal kwamen en zij die met een andere reden kwamen.

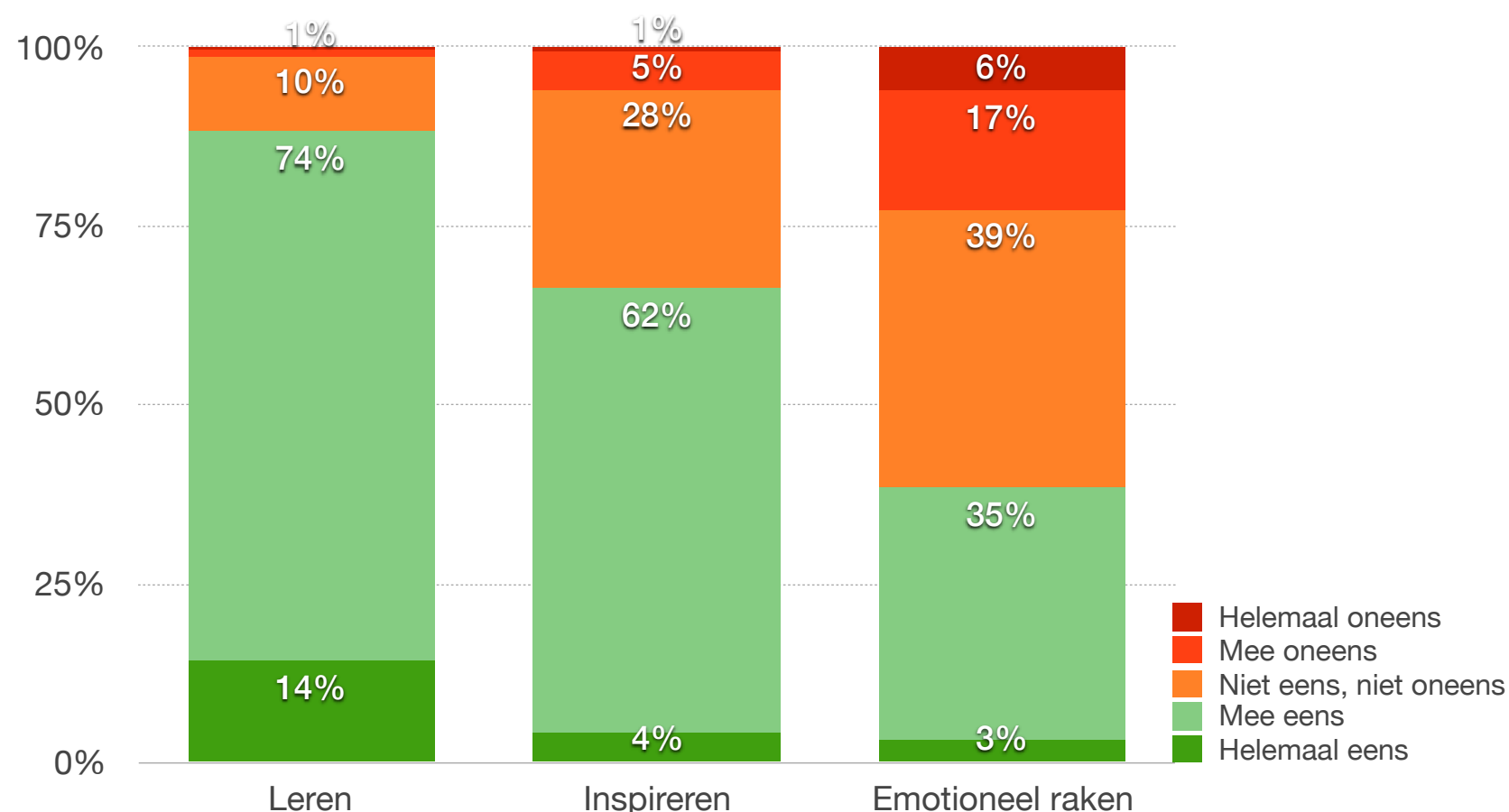
Bezoekersbeleving

"Ik vond het heel erg leerzaam en zou het
aanraden aan gelijkgestemden"

–Man, 63 jaar.

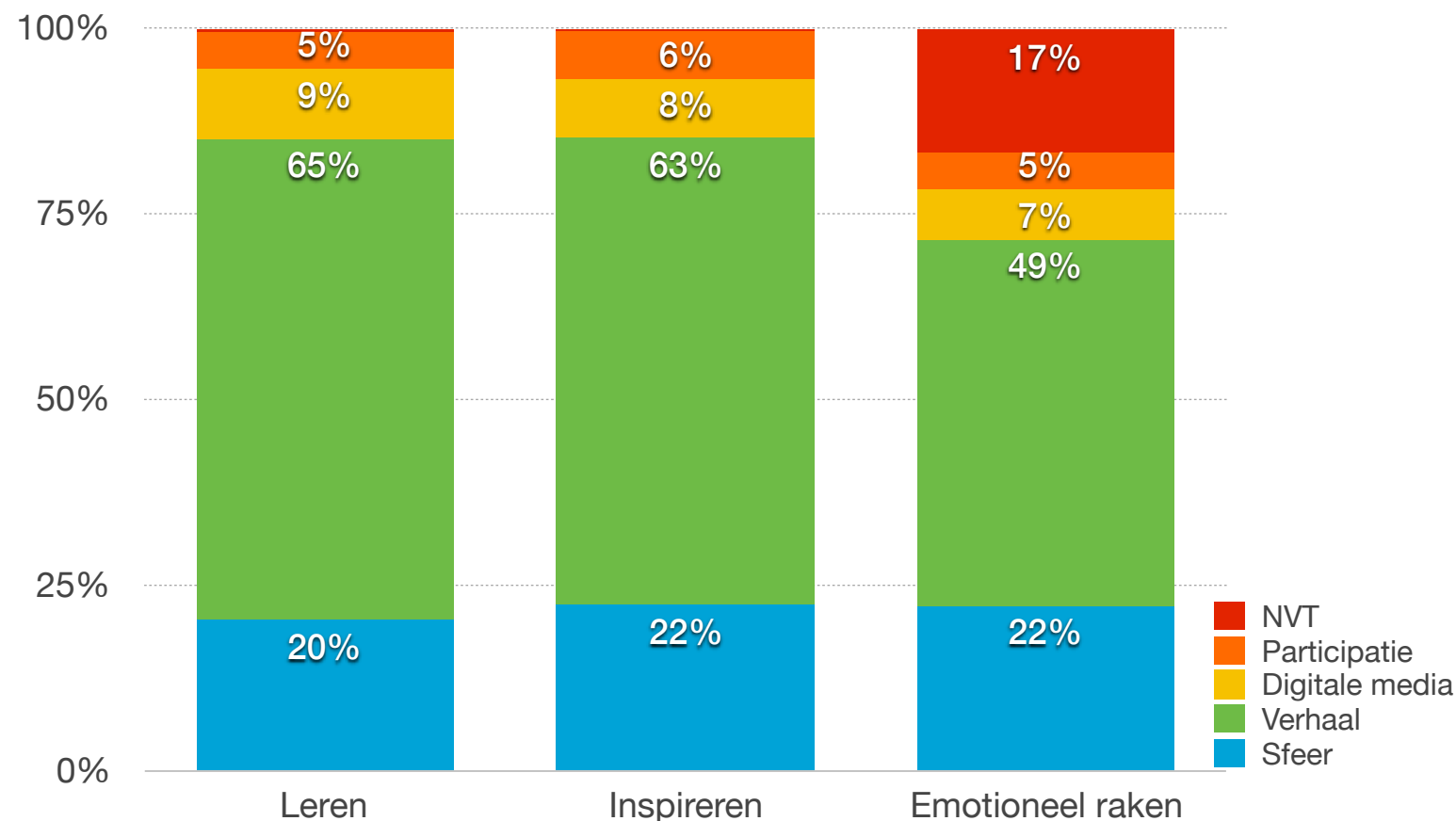
Leren, inspireren, emotioneel raken

- De tentoonstelling draagt goed bij aan het leerelementen (88%) en in iets mindere mate aan inspiratie (66%). Dit laatste kwam al naar voren met betrekking het opzoeken van informatie over joden in Nederland en het anders zijn gaan denken na het zien van de tentoonstelling.
- In iets mindere mate is men emotioneel geraakt door de tentoonstelling (38%). Dit komt overeen met de ervaren emoties (zie pagina 35), waarbij minder vaak uitgesproken emoties (bijvoorbeeld 'verdrietig') naar voren kwamen.

Leren, inspireren, emotioneel raken

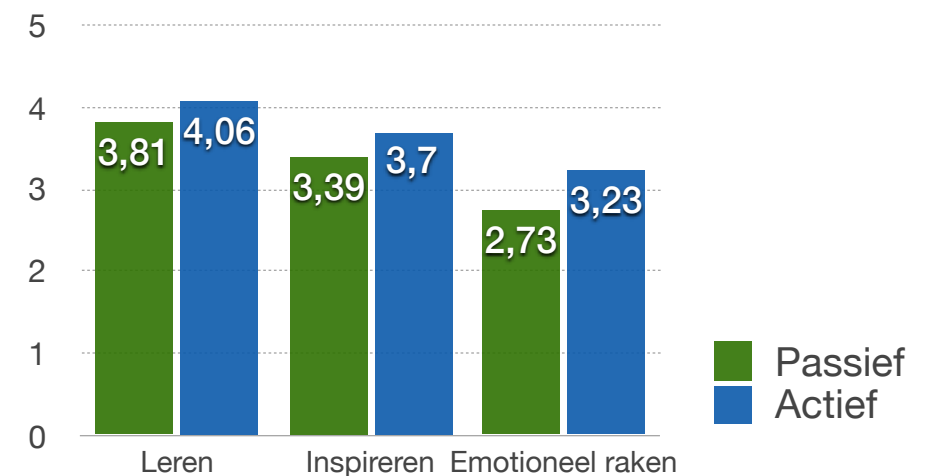
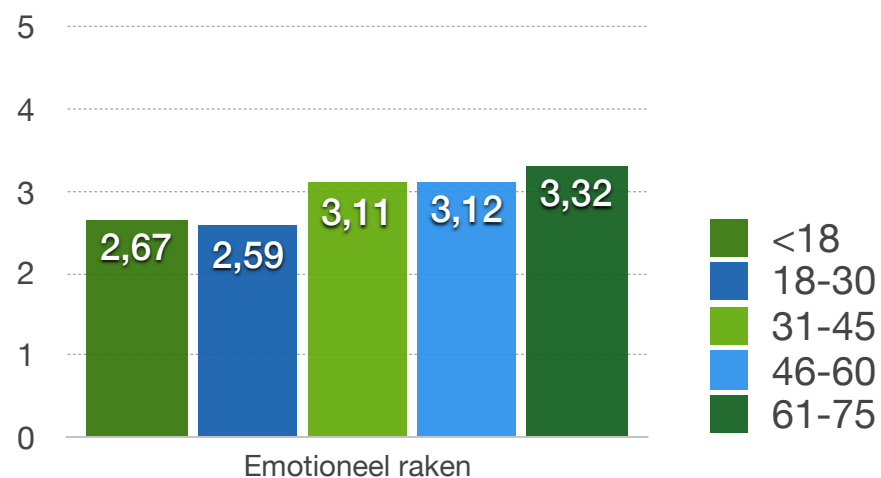
- De sfeer draagt op leren, inspireren en emotioneel raken ongeveer een vijfde bij.
- De hoogste bijdrage wordt geleverd door het verhaal, dat bij leren en inspireren ruim boven de helft zit en bij emotioneel raken op de helft.
- Digitale media en participatie dragen maar een paar procent bij.
- Opvallend is dat 17% aangeeft bij emotioneel raken dat dit niet van toepassing is. Echter komt dit wel overeen met de vorige conclusies dat men niet heel erg geëmotioneerd is geraakt tijdens de tentoonstelling.

Vrouwelijke en oudere bezoekers meer emotioneel geraakt

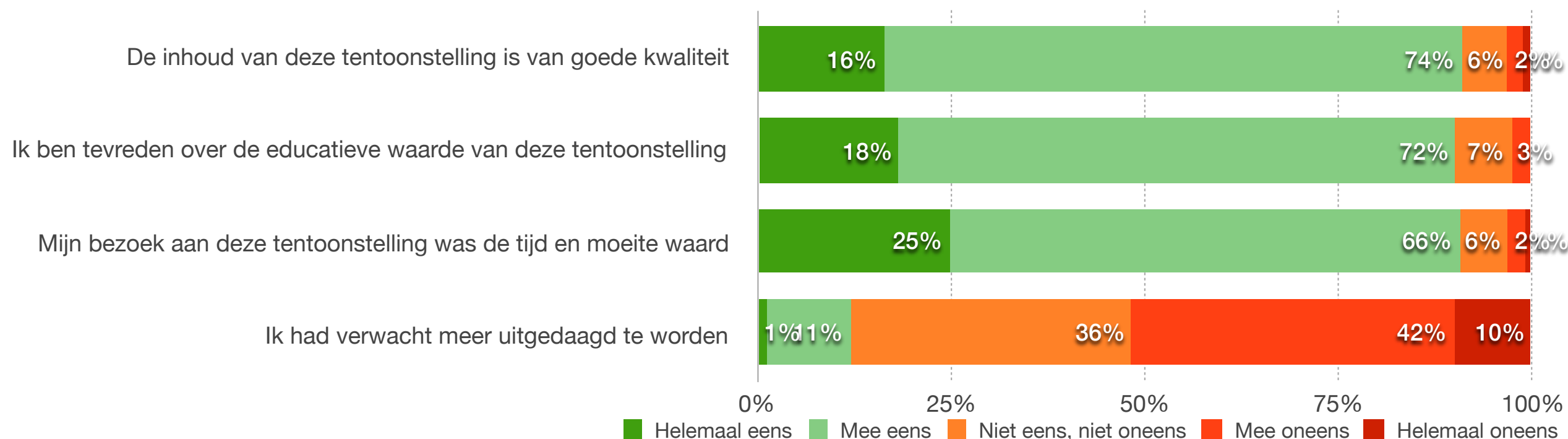
- Het blijkt dat vrouwelijke bezoekers meer emotioneel geraakt zijn ($M = 3.28$) dan mannelijke bezoekers ($M = 2.94$) (t-test, $p < 0.01$).
- Ook bij de leeftijdsgroepen zit er verschil tussen de mate van emotionele geraaktheid ($R = 0.299^{**}$). Hoe ouder de bezoeker is, hoe meer geraakt men is.

- Bezoekers die voorkeur hebben voor het type museum waar zij kunnen leren, zijn ook de bezoekers die aangeven dat zij geleerd hebben van de tentoonstelling.
- Bezoekers die zich als (heel erg) actief bestempelen hebben vaker een hogere score op zowel leren, inspireren als emotioneel raken (F-test, $p < 0.01$), dan bezoekers die zichzelf als (heel erg) passief bestempelen.

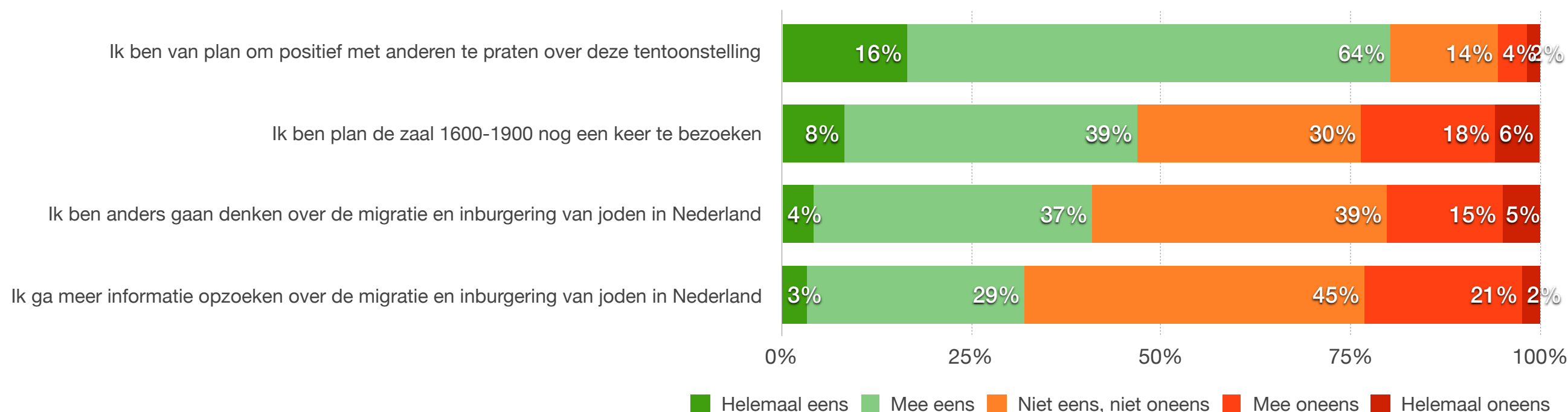
Kwalitatieve tentoonstelling en zeer tevreden bezoekers

- Men vindt de inhoud van zeer goede kwaliteit (90%), is tevreden over de educatieve waarde van de tentoonstelling (90%) en het bezoek was zeker de tijd en moeite waard (91%).
- De tentoonstelling was uitdagend genoeg, aangezien maar 12% vond dat ze meer uitgedaagd hadden mogen worden.

Loyale en geïnspireerde bezoekers

- Door de positieve beoordeling van de tentoonstelling is men van plan positief over de tentoonstelling te praten met anderen (80%). Iets minder dan de helft (47%) zou de geschiedenis 1600-1900 zaal nogmaals bezoeken.
- Na de tentoonstelling is 41% anders gaan denken over migratie en inburgering van joden in Nederland en is 32% geïnspireerd geraakt om meer informatie over dit onderwerp op te zoeken.

Narrativiteit

"Die quotes, die zag ik pas later. Ik vond het wel mooi dat het niet een heel verhaal was, maar gewoon alleen maar quotes."

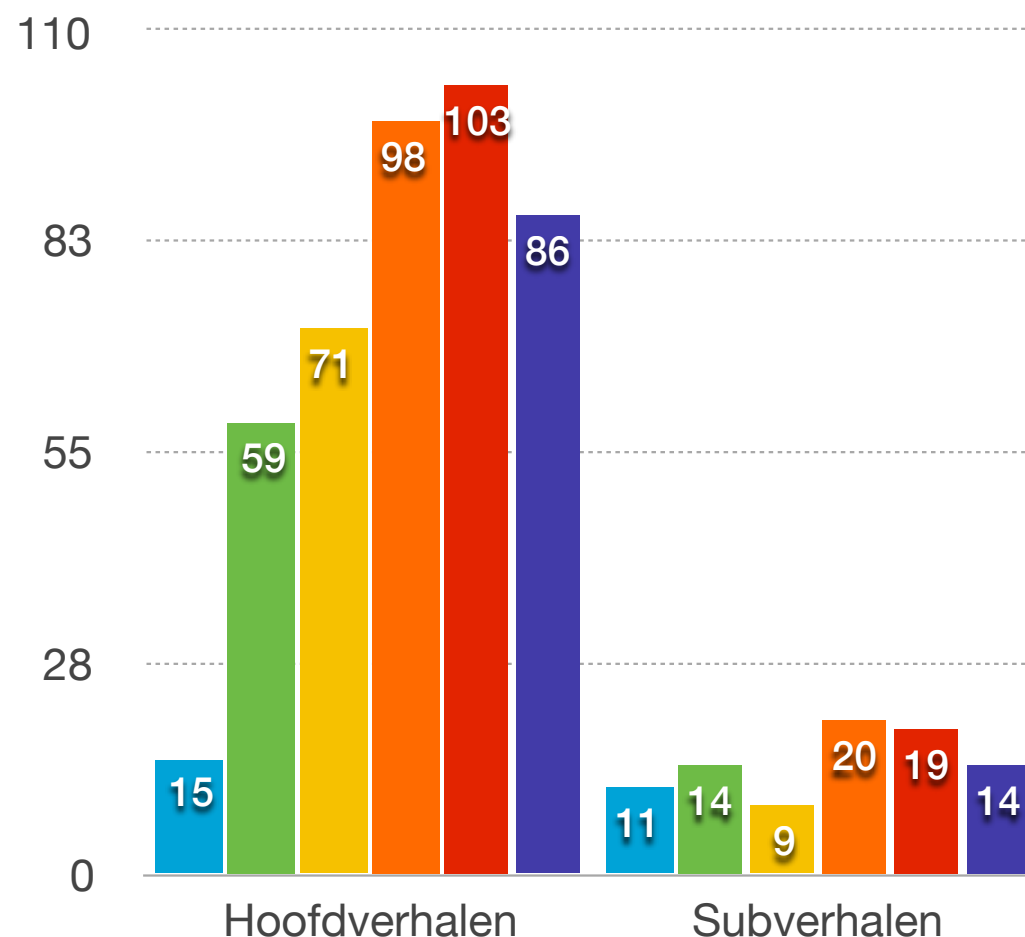
–Man, 63 jaar.

Welke verhalen omschrijven de tentoonstelling het beste?

Er is 432 keer gekozen voor een van de hoofdverhalen ten opzichte van 87 keer de subverhalen.
Hiervan heeft het merendeel alleen hoofdverhalen gekozen (N = 131), vrijwel niemand alleen subverhalen kiest (N = 7) en de overigen een mix van beide kiest (N = 60).

Hoofdverhalen (vlnr):

1. Joden richtten een Portugese Natie op
2. Joden integreerden in de Nederlandse samenleving
3. Joden werden niet toegelaten tot de meeste gilden
4. Vanaf 1600 migreerden veel joden naar de Republiek
5. Joden krijgen gelijke rechten als Nederlandse burgers
6. Joden in Nederland werden eerst beschouwd als buitenstaanders

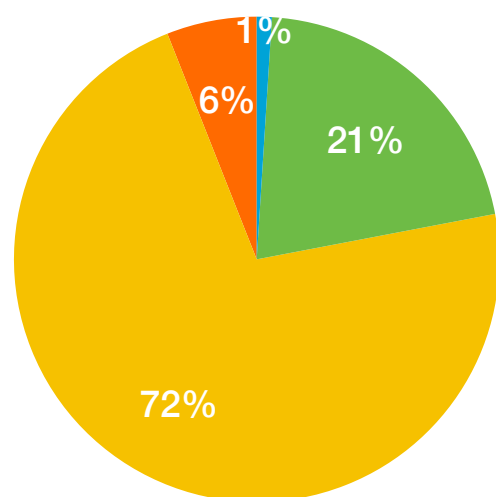

Subverhalen (vlnr):

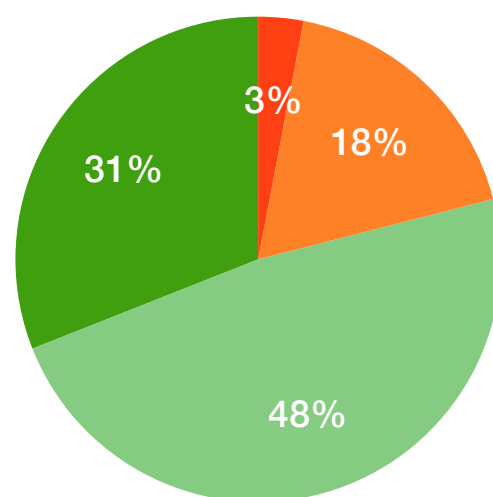
1. Bibliotheek Ets Haim heeft een zeer diverse collectie
2. Loterijverkoper Israël Jacobs werd opgepakt wegens fraude
3. Familie Elion klom op tot de middenstand
4. Joden vestigden zich op Vlooienburg in Amsterdam
5. Joden vestigden zich in de 18e eeuw ook in de provincies
6. Zusjes Devorah en Raquel probeerden een bruidsschat te winnen

Betrokkenheid, voorkennis en begrijpelijkheid

- Het merendeel van de bezoekers vindt zichzelf (zeer) actief (78%). Dit betekent dat ze veel hebben gelezen, geluisterd en bekeken.
- Ruim driekwart (79%) vindt de tentoonstelling goed te begrijpen. Tussen de betrokkenheid (actief versus passief) en begrijpelijkheid bestaat een significant verband (t-toets, $p < 0.01$). (Heel) actieve bezoekers beoordeelden het verhaal als begrijpelijker dan (heel erg) passieve bezoekers.
- Er is een positief verband tussen de mate van begrijpelijkheid en voorkennis ($R = 0.278$, $p < 0.01$), en tussen de begrijpelijkheid en rapportcijfer voor de tentoonstelling ($R = 0.232$, $p < 0.01$). Hoe meer voorkennis, des te beter de tentoonstelling wordt begrepen en daarmee ook hoe beter de tentoonstelling wordt beoordeeld.

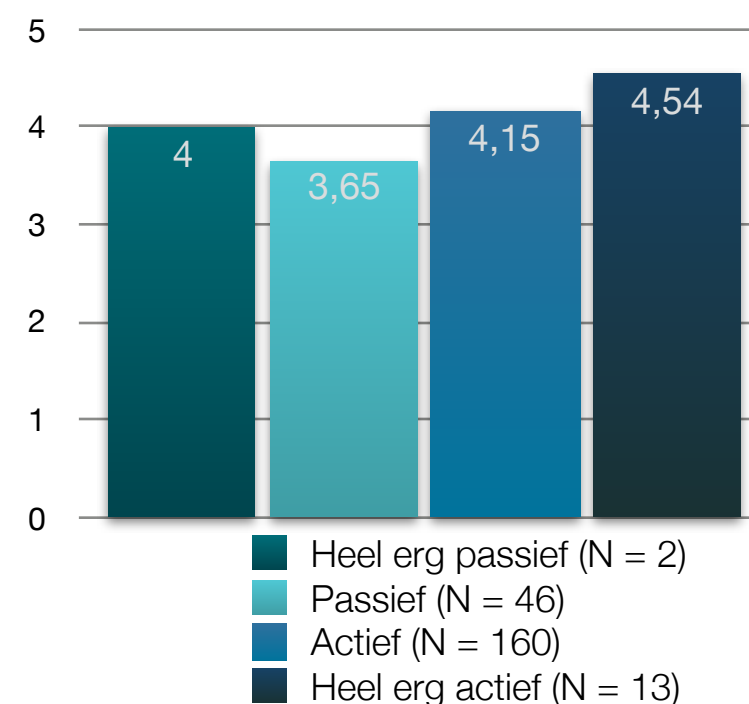

● Heel erg passief (N = 3)
 ● Passief (N = 46)
 ● Actief (N = 163)
 ● Heel erg actief (N = 13)

● 1. Helemaal niet te begrijpen. N = 1
 ● 2. N = 6
 ● 3. N = 39
 ● 4. N = 108
 ● 5. Heel goed te begrijpen. N = 69

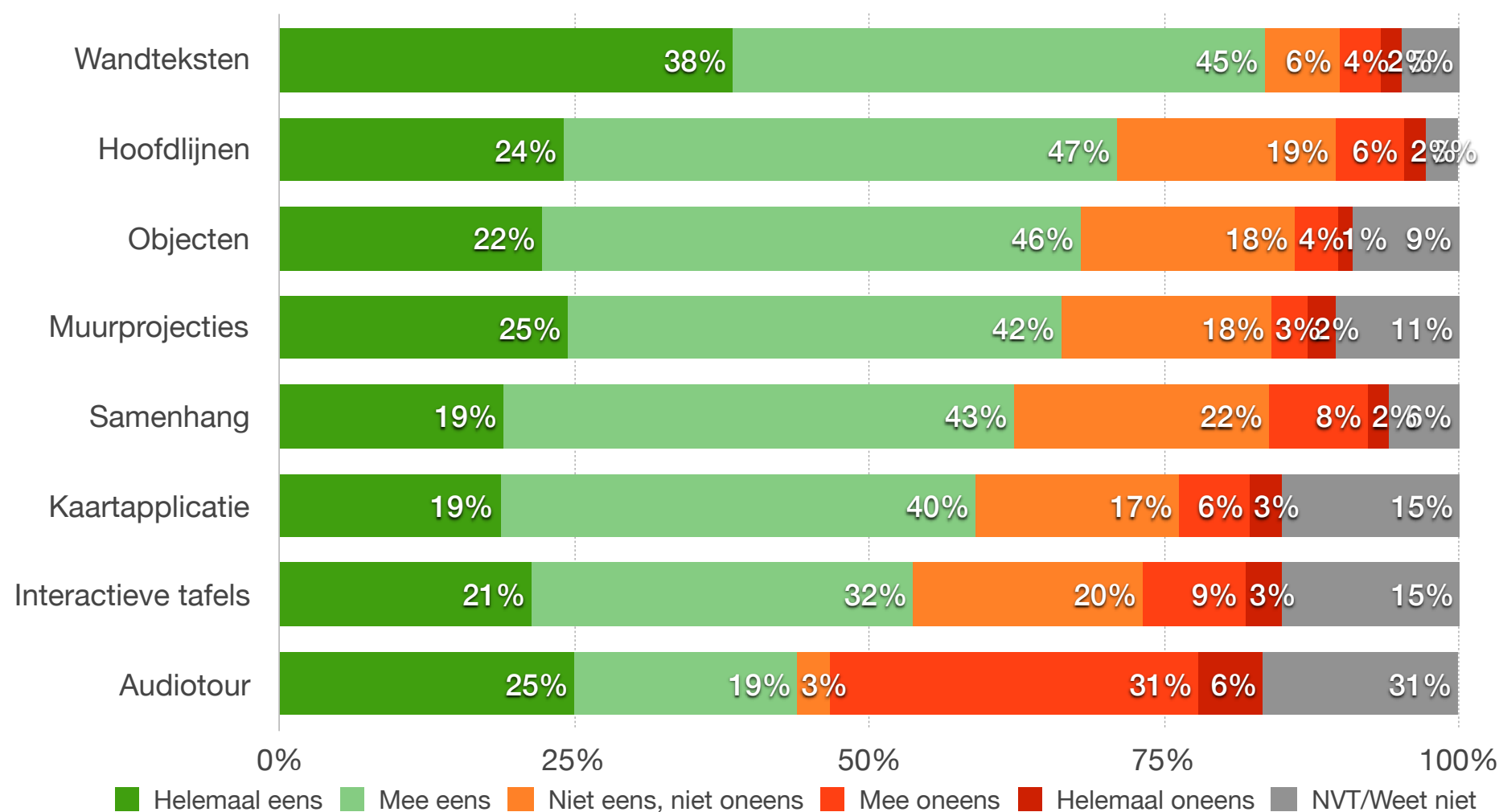
Begrijpelijkheid verhaal

De Tentoonstellingsmaker van de 21ste Eeuw:
Joods Historisch Museum. Maart 2018.

79% beoordeelt de tentoonstelling als begrijpelijk

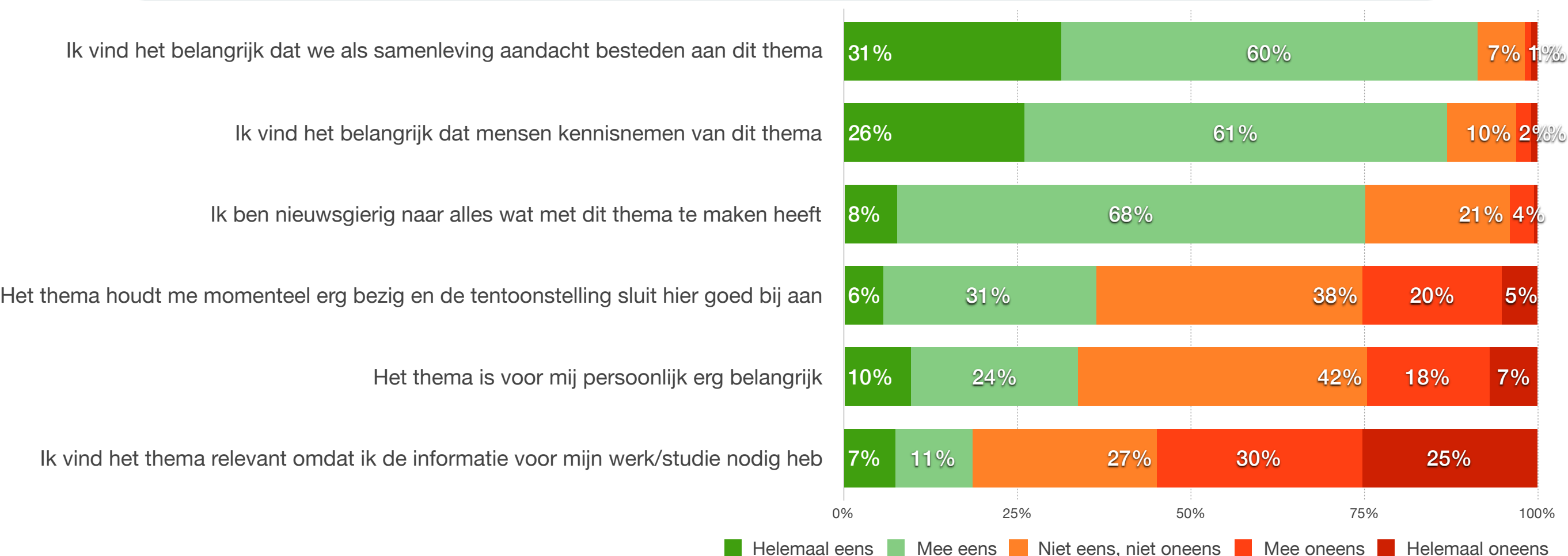
Hierbij hebben de wandteksten (83%), hoofdlijnen (71%), objecten (68%) en muurprojecties (67%) het meeste bijgedragen aan de begrijpelijkheid van het verhaal.

Relevantie

- In totaal vindt 91 % het belangrijk dat de samenleving aandacht besteedt aan het onderwerp, dat mensen kennisnemen van dit thema (87%) en is men nieuwsgierig naar het thema (76%).
- Het thema van de tentoonstelling is het minst relevant voor werk/studie (18%) en persoonlijk belang (34%).

Q10. Belang onderwerp tentoonstelling (%)

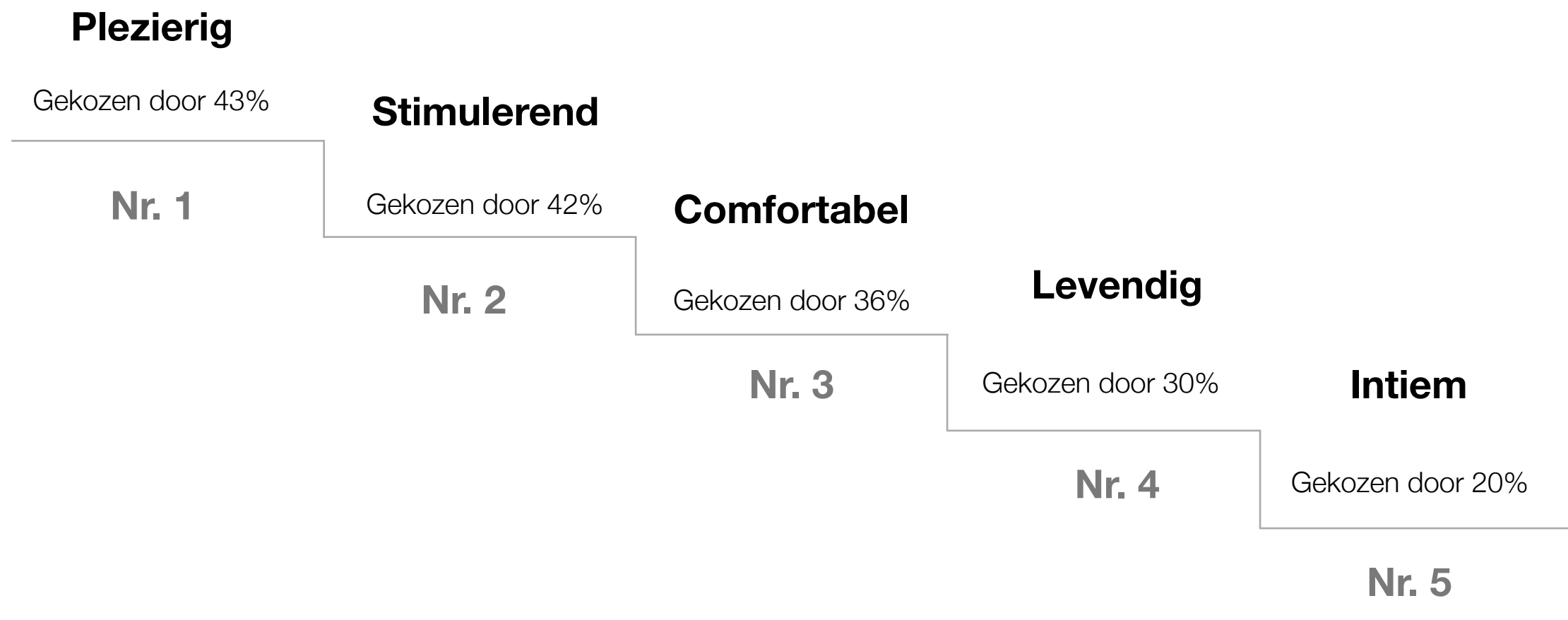
Sfeer

"Ik vind het een prachtig gebouw, vind het ook cool dat het in een synagoge is, dat geeft die context."

–Man, 38 jaar.

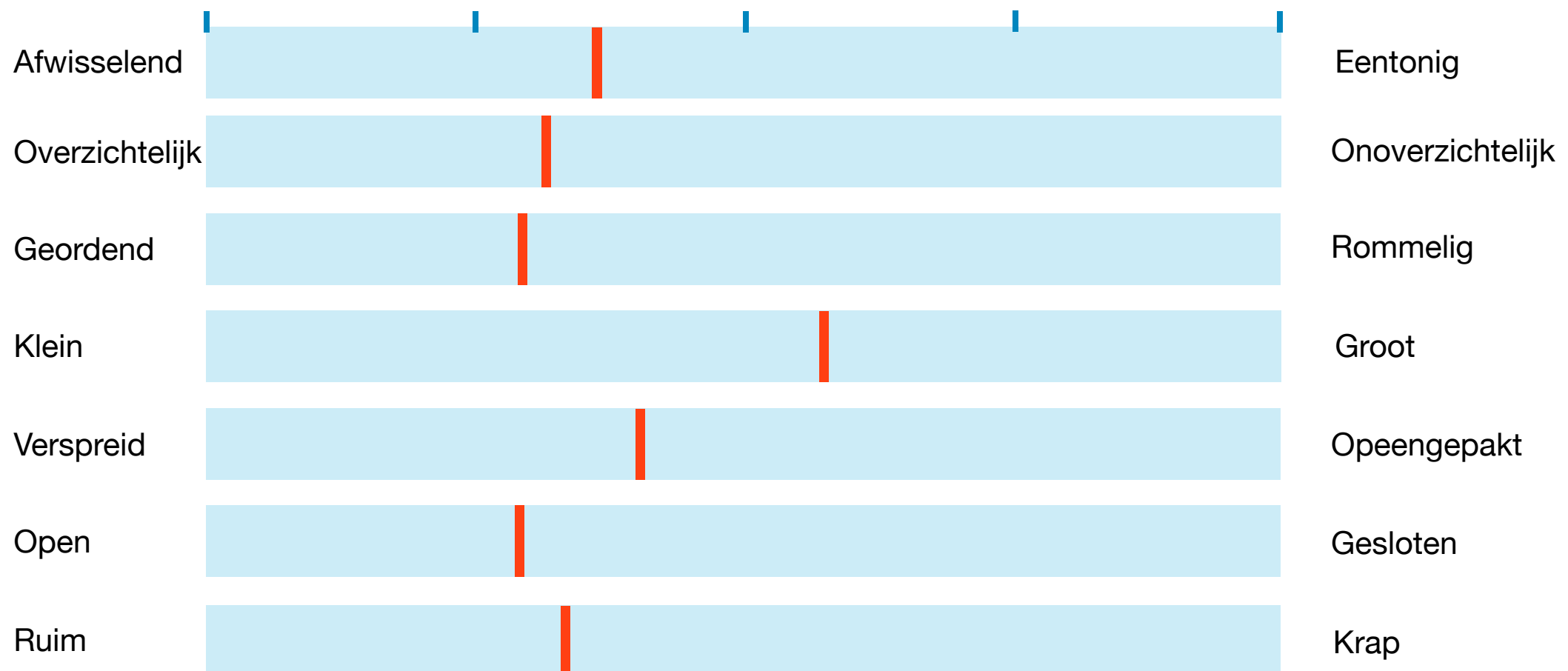
Ervaring tentoonstellingsruimte

- Aan bezoekers werd gevraagd om uit 10 items alle voor hen passende items te kiezen die de tentoonstellingsruimte beschrijven.
- Plezierig, stimulerend en comfortabel werden het meest gekozen.
- Het minst van toepassing zijn deprimerend (1%), oninteressant (0.5%) en onbehaaglijk (0.5%).

Beschrijving tentoonstellingsruimte

- Aan bezoekers werd gevraagd om de ruimte te beschrijven aan de hand van onderstaande omschrijvingen. De meeste beoordelingen liggen rond het midden, alleen 'groot' springt eruit.
- 85% wilde de ruimte niet verlaten, maar 5% wilde dat wel. De ruimte nodigde voor 90% van de deelnemers uit om te verkennen en rond te kijken, maar 6% had hier geen behoefte aan.

Top 5 ervaren emoties:

- Aan bezoekers werd gevraagd om uit 16 items alle voor hen passende items te kiezen die zij hebben ervaren tijdens de tentoonstelling.
- Geïnteresseerd, vol verwondering en ontspannen werden het meest gekozen.
- Het minst van toepassing zijn gelukkig (3%), geïrriteerd (3%) en teleurgesteld (2%).

Geïnteresseerd

Gekozen door 82%

Nr. 1

Vol

verwondering

Gekozen door 30%

Nr. 2

Ontspannen

Gekozen door 24%

Nr. 3

Nostalgie

Gekozen door 23,5%
(gedeeld met nr 5)

Nr. 4

Verbaasd

Gekozen door 23,5%
(gedeeld met nr 5)

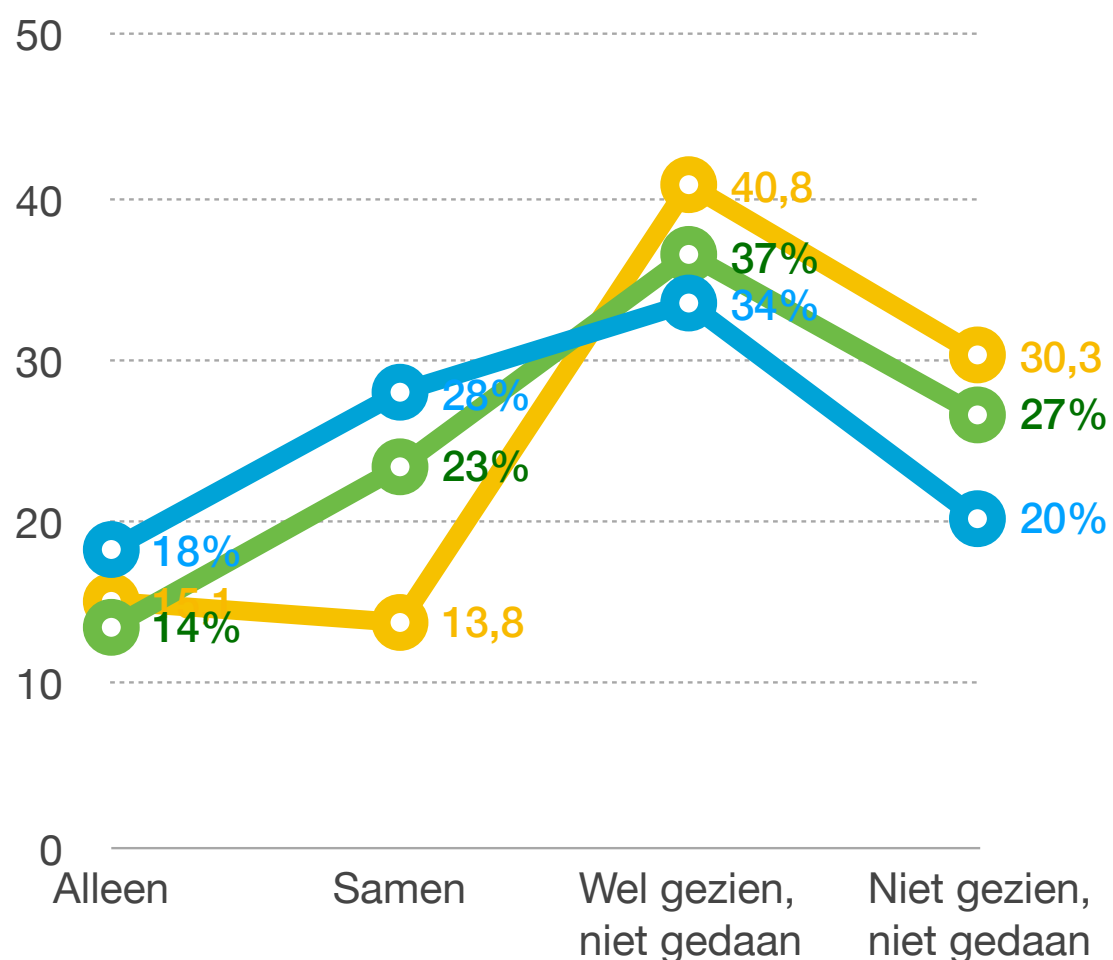
Nr. 5

Digitale media

“Gelijkstelling vond ik leuk, maakte wel duidelijk dat op een gegeven moment Joodse mensen meer opgeleid werden. Het geeft net die context”

–Man, 21 jaar.

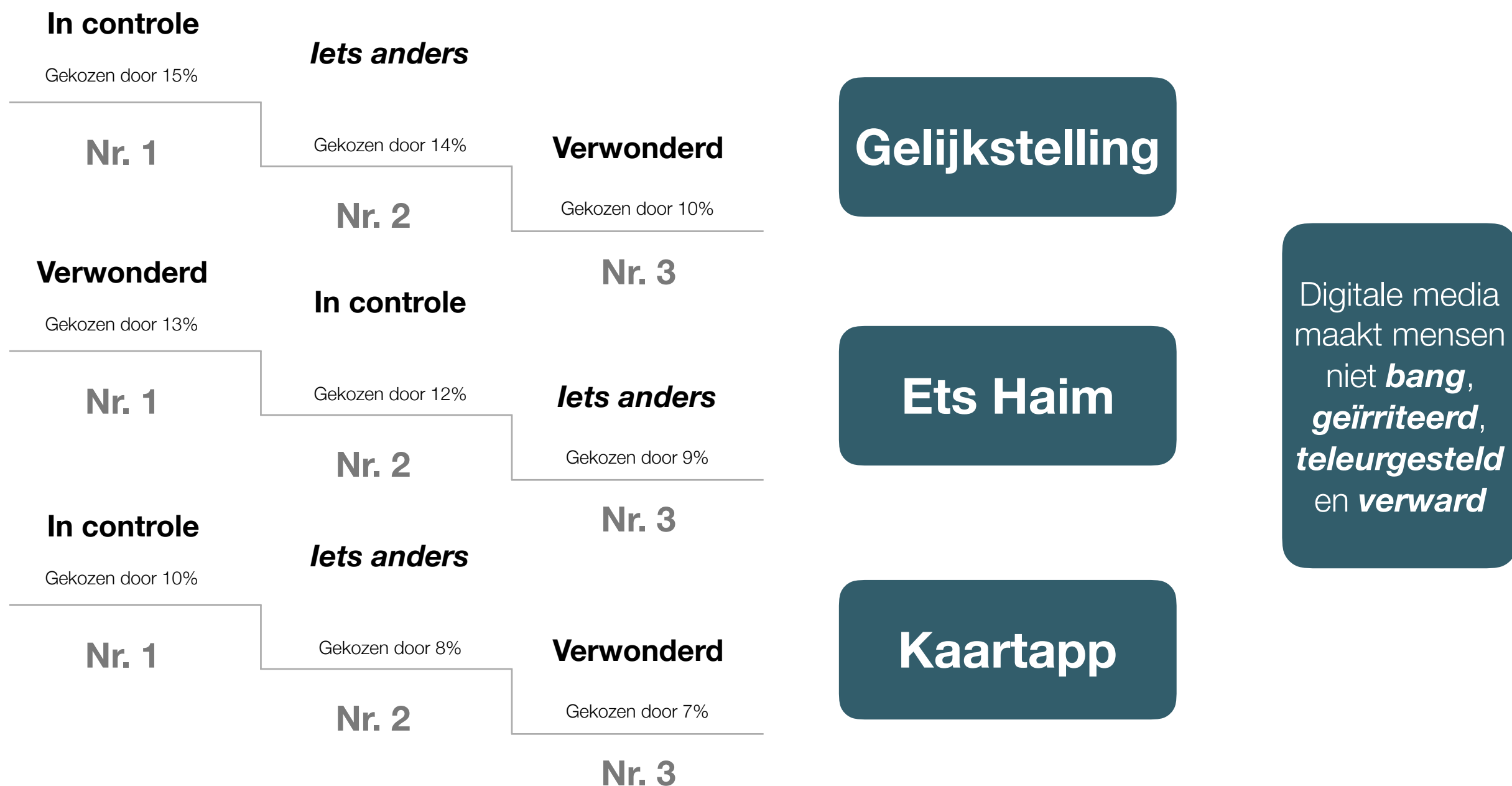
Digitale media wordt veelal niet gedaan en niet gezien

- De digitale media wordt vaker samen gebruikt dan alleen.
- Echter wordt het heel vaak niet gedaan en niet gezien. Dit laatste blijkt ook uit de focusgroepen, waarbij door meerdere personen de digitale media niet is opgevallen.
- Er zit geen verschil in de beoordeling van de digitale media en welke gevoelens men ervaren heeft tussen bezoekers die de digitale media alleen heeft gebruikt en zij die het samen hebben gebruikt.

1. Gelijkstelling 2. Ets Haim 3. Kaartapp

Digitale media laat men *verwonderen* en geeft *controle*

Waardering digitaal medium 'Gelijkstelling'

- Aan bezoekers werd gevraagd om uit 11 items alle voor hen passende items te kiezen die zij van toepassing vinden op het digitale medium 'Gelijkstelling'.
- Enkel positieve beoordelingen werden hieraan toegekend, echter geven 7 personen (3%) aan dat het overbodig is .
- Het minst van toepassing zijn storend (0.5%), stom (0.5%) en saai (2%).

Makkelijk om aandacht erbij te houden

Gekozen door 19%
(gedeeld met nr 2)

Nr. 1

Duidelijk verhaal

Gekozen door 19%
(gedeeld met nr 1)

Nr. 2

Gebruiksvriendelijk

Gekozen door 17%

Nr. 3

Duidelijk doel

Gekozen door 14%

Nr. 4

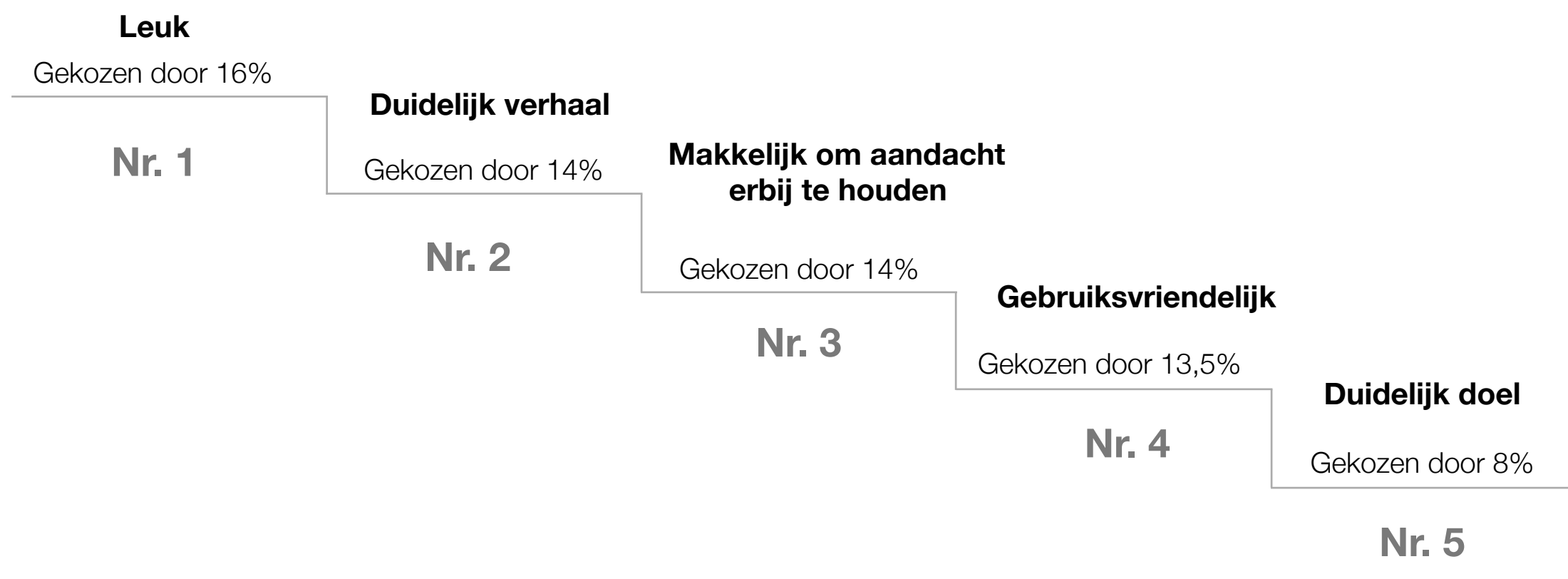
Leuk

Gekozen door 13,5%

Nr. 5

Waardering digitaal medium 'Ets Haim'

- Aan bezoekers werd gevraagd om uit 11 items alle voor hen passende items te kiezen die zij van toepassing vinden op het digitale medium 'Ets Haim'.
- Enkel positieve beoordelingen werden hieraan toegekend, echter geven 8 personen (3.5%) aan dat het storend in de zaal is.
- Het minst van toepassing zijn stom (0.5%), saai (0.5%) en overbodig (2%).

Waardering digitaal medium 'Kaartapplicatie'

- Aan bezoekers werd gevraagd om uit 11 items alle voor hen passende items te kiezen die zij van toepassing vinden op het digitale medium 'Kaartapplicatie'
- Enkel positieve beoordelingen werden hieraan toegekend.
- Het minst van toepassing zijn storend in de zaal (0.0%), stom (0.0%) en saai (0,5%) en overbodig (0.5%).

Duidelijk verhaal

Gekozen door 12%
(gedeeld met nr 2)

Nr. 1

Gebruiksvriendelijk

Gekozen door 12%
(gedeeld met nr 1)

Nr. 2

Duidelijk doel

Gekozen door 10%

Nr. 3

Makkelijk om aandacht erbij te houden

Gekozen door 9%

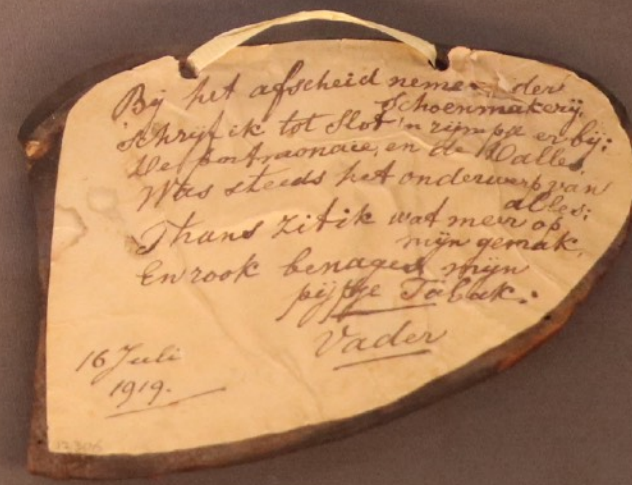
Nr. 4

Leuk

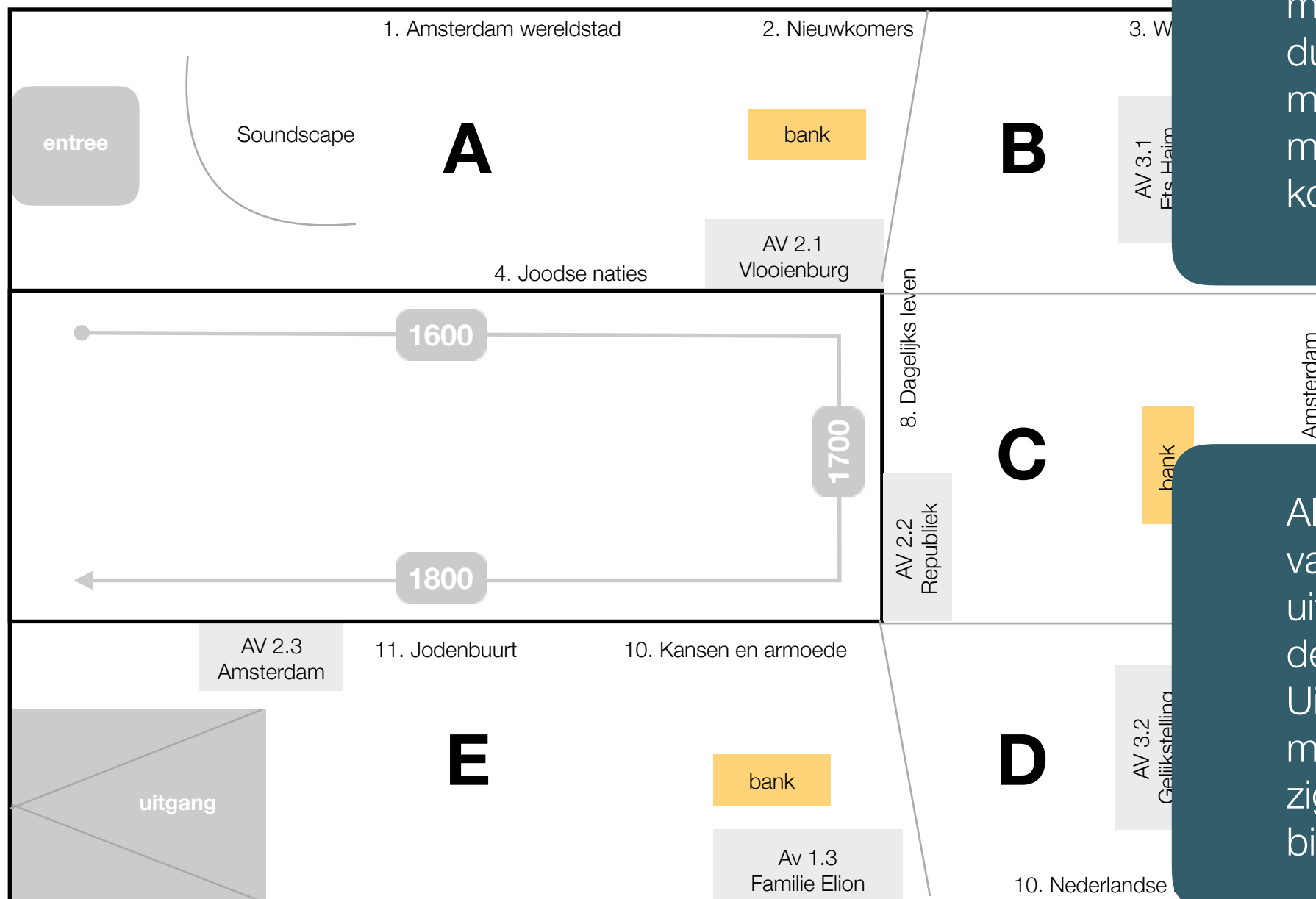
Gekozen door 7%

Nr. 5

4. Resultaten per onderdeel

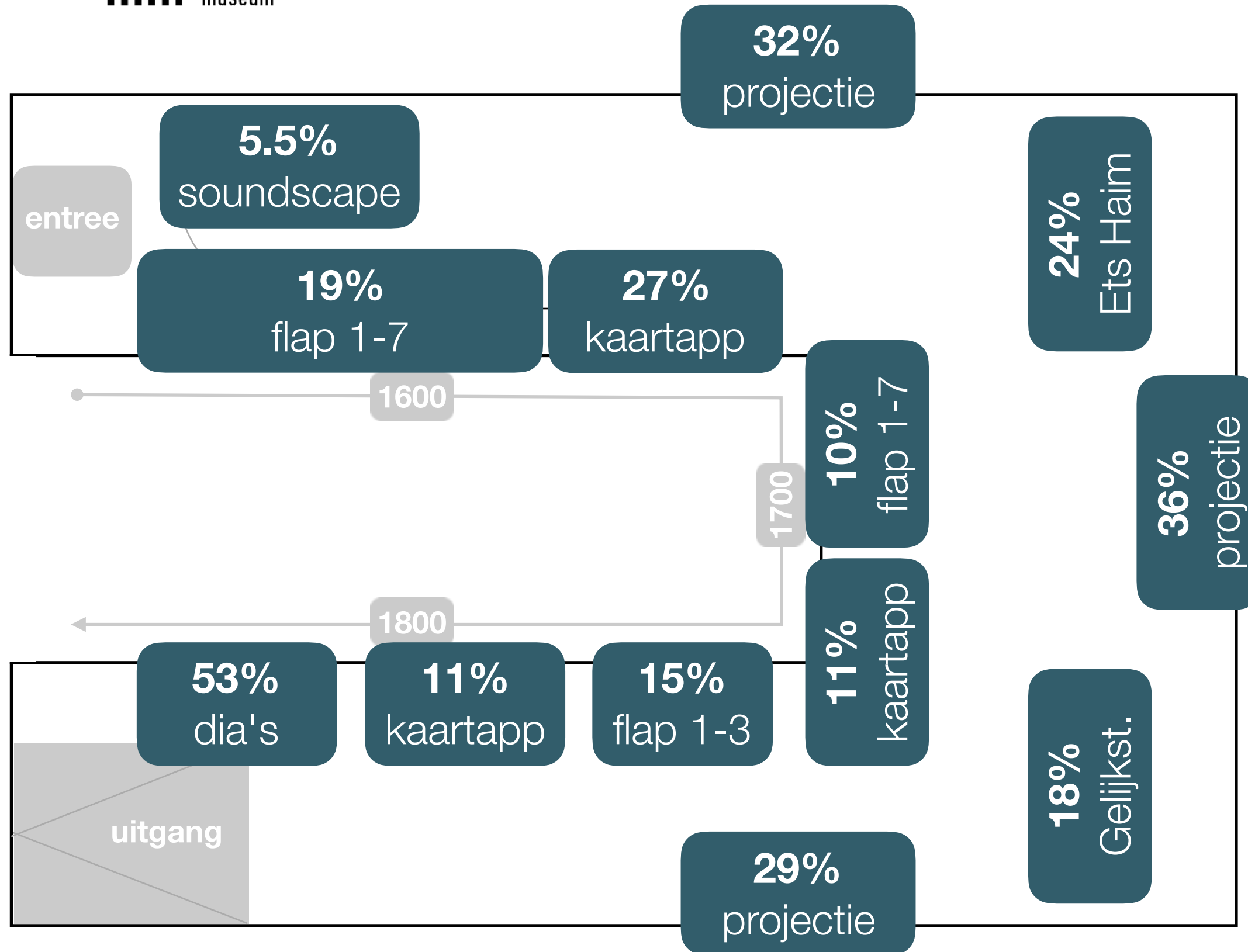
Lengte museumbezoek

De gemiddelde tijd die men in de tentoonstelling spendeert is 16:33 minuten. Het langst gemeten bezoek duurde 44 minuten en het kortste minder dan 1 minuut. Het langste was men in vak A (5:03 minuten) en het kortste in vak D (2:06 minuten).

Alle bezoekers lopen van de entree bij vak A, via B, C, D en E naar de uitgang. Echter is er geen patroon in de rest van de routing gevonden. Uit de focusgroepen blijkt ook dat men niet altijd doorheeft dat je moet zigzaggen van buiten- naar binnenschil.

Observatie - wat heeft men bezichtigd?

Vak A - joden als nieuwkomers in Nederland

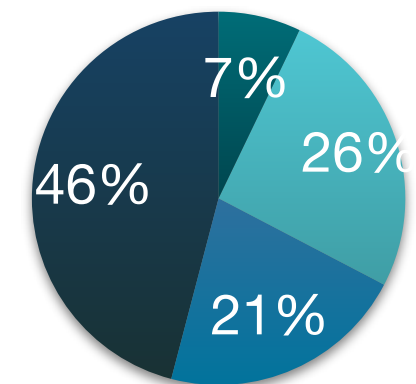
- In de eerste ruimte wordt het meeste aandacht geschonken aan de introductietekst over de tentoonstellingsruimte (56%).
- De vier audiofragmenten variëren in populariteit, respectievelijk van 37.5% (introductietekst), 14% (projectie), 21% (nieuwkomers) en 12% (flappen 1+2).
- Ruim een kwart (27%) bekijkt de kaartapplicatie.

- De projectie wordt door 23 bezoekers bekeken. Meer dan de helft kijkt helemaal niet. Uit de focusgroepen bleek ook dat deze projecties niet opvallen en men er zo voorbij is gelopen.
- Indien er gebruik wordt gemaakt van het bankje (27%), dan blijft men ruim een minuut zitten.
- De soundscape wordt amper gehoord; slechts 5.5% van de geobserveerden hoort het en maar 1 respondent in de focusgroepen.

Vak B - Ets Haim bibliotheek en wereldburgers

- In dit vak bekijken de meeste mensen Joodse metropool (55.5%).
- De interactieve tafel over de Ets Haim bibliotheek wordt door 17 bezoekers bekeken (24%), waarvan met name alleen gespeeld (71%). Slechts 7 personen spelen dit langer dan een minuut, 5 spelen minder dan 5 seconden en de rest speelt tussen de 10 en 20 seconden.
- 11 bezoekers pinchen tijdens het spelen om de afbeeldingen beter te bekijken.

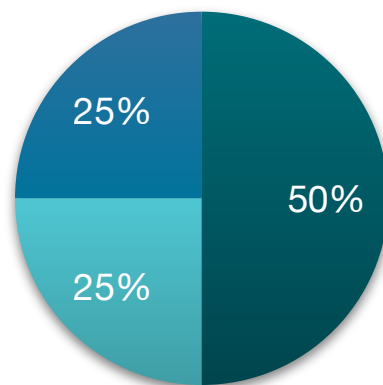
Een erg populair onderdeel is het bekijken van het schilderij 'wereldburgers' (54%) en de begeleidende tekst (51%). Men blijft relatief lang staan (zie figuur hieronder).

- Kort (<5 sec)
- Gemiddeld (5-40 sec)
- Lang (>40 sec)
- NVT

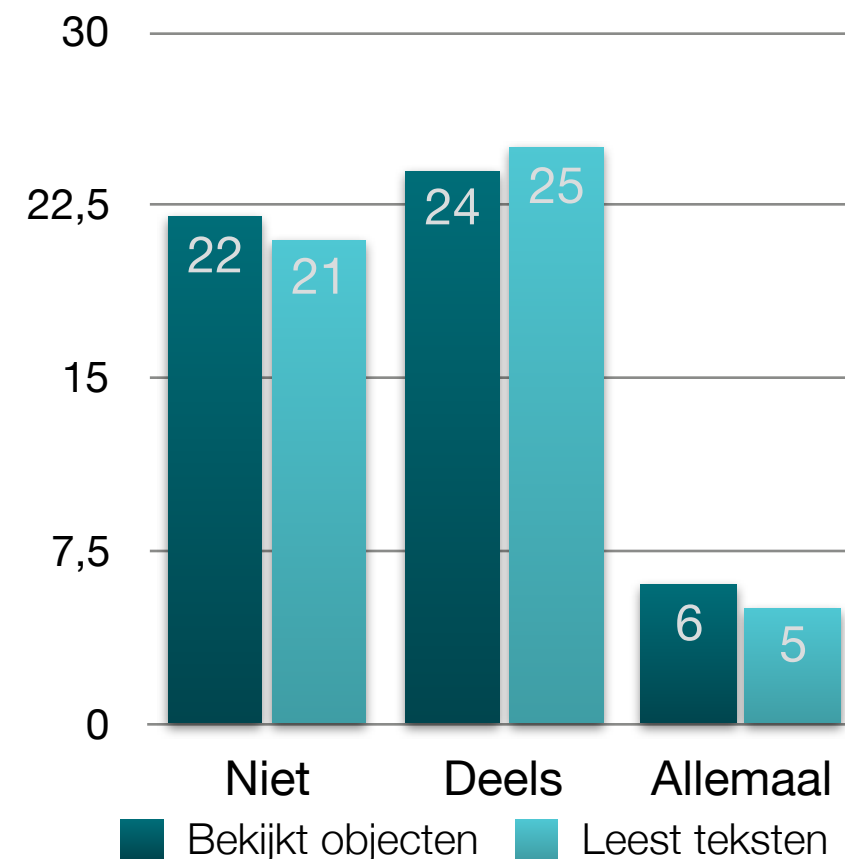
Vak C - het dagelijkse leven in de Republiek

- De projectie wordt door 21 bezoekers (36%) bekeken, wat meer is dan de projectie in Vak A.
- De kaartapplicatie wordt slechts door 11% bekeken, waarvan 62% het alleen bekijkt en de rest samen. De helft van de mensen gaan in de kaartapp niet op onderzoek uit, aangezien zij binnen 5 seconden al ermee stoppen (zie figuur hieronder).

- Kort (<5 sec)
- Gemiddeld (5-40 sec)
- Lang (>40 sec)

In de binnenschil staan objecten (al dan niet onder flappen verstoppt). Er zijn maar een paar mensen die alles bekijken en lezen in dit vak (zie figuur hieronder). Eenderde bekijkt überhaupt niets uit de binnenschil.

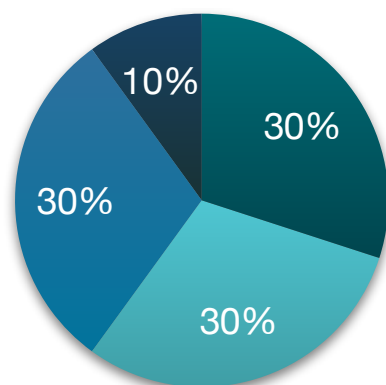

De Tentoonstellingsmaker van de 21ste Eeuw:
Joods Historisch Museum. Maart 2018.

Vak D - De gelijkstelling en Nederlandse burgers

- De interactieve tafel 'Gelijkstelling' wordt door 18% bekeken en gespeeld. Hiervan speelt 46% het samen.
- Het spel gaat rondom en ook 54% van de spelers heeft rondom de tafel gelopen om de content aan de andere zijde te kunnen zien.
- De speeltijden variëren van kort tot lang (zie figuur hieronder).

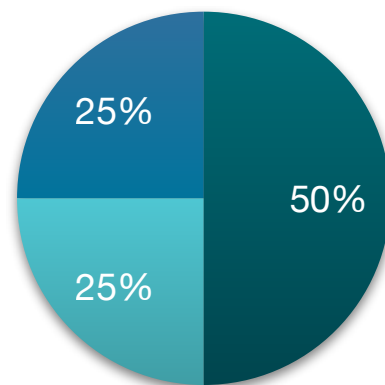
- Alle schilderijen die in dit vak hangen, worden door ongeveer 45% van de geobserveerden bekeken.
- De audio is ook hier niet heel populair (respectievelijk 10% en 14% beluistert dit).

- Kort (<10 sec)
- Gemiddeld (10-30 sec)
- Lang (>30 sec)
- Missing

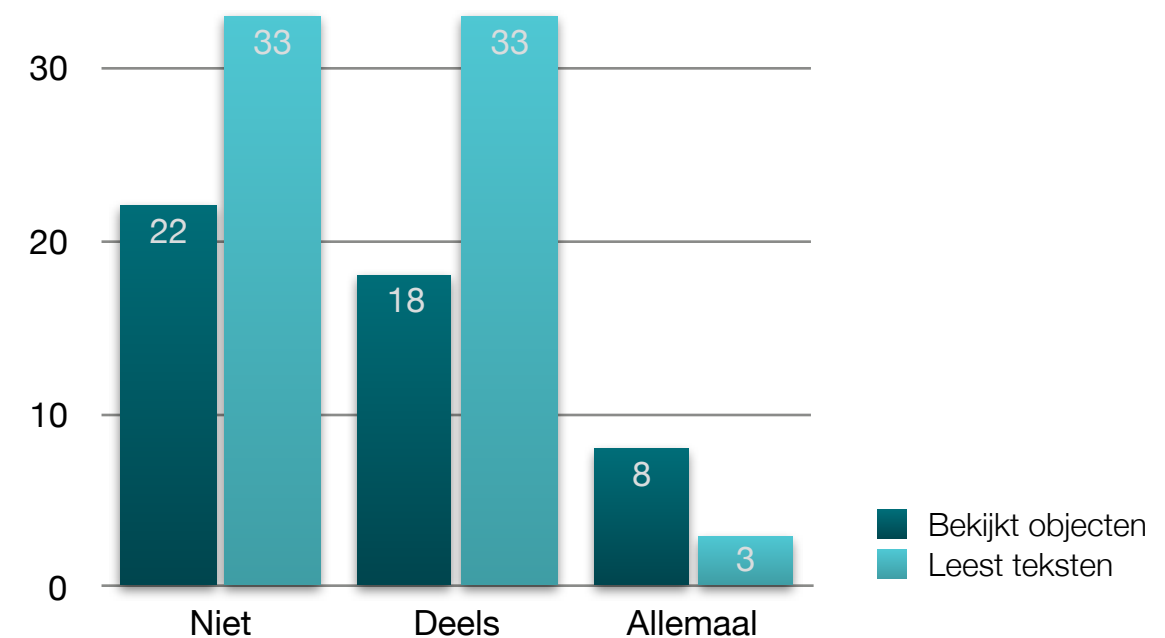
Vak E - Amsterdamse jodenbuurt

- De projectie wordt door 21 bezoekers bekeken, wat minder is dan de andere 2 projecties.
- Erg populair is het apparaat waarmee dia's van oud-Amsterdam bekeken kunnen worden (53%).
- De kaartapplicatie wordt door 8 bezoekers bekeken, de lengte varieert (zie figuur hieronder).

- Kort (<5 sec)
- Gemiddeld (5-40 sec)
- Lang (>40 sec)

- Even als in Vak A gaat 24% van de mensen zitten, onbekend is of ze uitrusten of de projectie gaan bekijken.
- Er zijn maar een paar mensen die alles bekijken en lezen in dit vak (zie figuur hieronder). Het valt op dat er meer wordt gelezen dan bekeken.

De Tentoonstellingsmaker van de 21ste Eeuw:
Joods Historisch Museum. Maart 2018.

5. Bijlage I: Analyse aannames medewerkers

Aannames

Aannames	Uitkomsten
Bezoekers kunnen zich inleven in de gepresenteerde tijd en personen	De respondenten voelden iets meer mee met de verhalen van de personages in de tentoonstelling (M=3,61), dan dat ze zich ermee konden identificeren (M=3,25).
Zonder audio zijn de prologen niet voor iedereen te begrijpen	Hier kan geen direct antwoord op worden gegeven; niemand heeft de audio beluisterd en vrijwel niemand de prologen gezien. Daarnaast staat het verhaal ook omschreven op de tekstbordjes, dat men dan weer wel heeft gezien en daarmee het verhaal heeft meegekregen.
Het beeld vertelt ook echt een verhaal en heb je geen audio bij nodig	Deelnemers uit de focusgroepen hebben de persoonlijke verhalen niet gezien (1 persoon wel), dus dit kan niet worden vastgesteld. Het is men wel opgevallen dat de teksten behorende bij de de projecties hetzelfde zijn, dus met de tekst en het filmpje zonder geluid is het verhaal nog wel te begrijpen.
Het accent ligt op de objecten, door de lichte kleuren, lichte materialen, wit doek etc. Dit geeft een open en lichte sfeer.	Het valt alle bezoekers op dat de ruimte heel wit is, wat de een kil vindt en de ander juist plezierig. Met name het wit kwam naar voren, maar er werd niets gezegd of daardoor de objecten meer geaccentueerd worden. Daarnaast wordt de sfeer ook meer als open dan als gesloten beoordeeld.
De ruimte leeft en beweegt door de grote projecties	Of dit door de projecties komt, is de vraag. Aangezien maar een klein percentage van de mensen de projecties heeft bekeken en uit de focusgroepen bleek dat vrijwel niemand de projecties is opgevallen. Echter wordt de ruimte wel door 30% van de respondenten aangegeven als levendig.

Aannames

Aannames	Uitkomsten
Door de digitale media worden bezoekers meegetrokken naar de tijd waarin dit was	Er is geen significant verband gevonden tussen het gebruik van digitale media en de mate waarin met middenin de ervaring stond (interactieve tafel over de Gelijktelling $R = -0.053$, n.s., Ets Haim $R = -0.031$, n.s. en de kaartapplicaties $R = 0.018$, n.s.). Er kan dus niet worden vastgesteld dat het gebruik van digitale media een sterker gevoel creëert alsof je middenin de ervaring staat.
De films zijn to-the-point en geen afleiding op de rest van de tentoonstelling	Aangezien vrijwel niemand de filmpjes heeft gezien, kan worden bevestigd dat de filmpjes geen afleiding zijn op de rest van de tentoonstelling.
Multimedia is verdiepend en vooral ontdekkend; bezoekers prikkelen, interesse te wekken en te verrassen	Dit komt niet naar voren in de focusgroepen, aangezien van deze deelnemers vrijwel niemand de multimedia heeft gebruikt.
Multimedia maakt het verhaal een stuk levendiger en de tentoonstelling aantrekkelijker	Dit komt niet naar voren in de focusgroepen, aangezien van deze deelnemers vrijwel niemand de multimedia heeft gebruikt.
Het verhaal wordt visueel begrijpelijker en levendiger door multimedia	Er is geen significant verband gevonden tussen de mate van begrijpelijkheid van het verhaal dat de tentoonstelling vertelt en het wel of niet bekijken van de interactieve tafel over de Gelijktelling ($R = 0.021$, n.s.), Ets Haim ($R = 0.020$, n.s.) en de kaartapplicaties ($R = 0.036$, n.s.). Er kan dus niet worden vastgesteld dat men het verhaal beter begrijpt indien men een of meerdere multimedia-applicaties heeft bekeken.

Aannames

Aannames	Uitkomsten
Ik hoop dat de filmpjes mensen op een emotionele manier aanspreken	Er is herkenning van onderwerpen uit de filmpjes, maar niet direct naar 1 iemand toe te spitsen.
De schermen nemen niet alle aandacht weg	Aangezien niet elke deelnemer elk scherm heeft gezien is dit sowieso niet aan de orde.
De flappen zorgen voor nieuwsgierigheid doordat je eronder mag gluren + De flappen spelen een rol in de bezoekersbeleving en sfeer en we moeten gaan ervaren of bezoekers het als storend gaan ervaren of niet.	Weinig visueel door de flappen, maar het maakt men wel nieuwsgierig. Helft van de deelnemers heeft veel flappen opgetild. Een optie hierbij is om iets op de flap te zetten zodat je weet wat je gaat zien en wordt gestimuleerd om het op te lichten.
Het is een lichte, luchtige, rustige, open ruimte	De ruimte wordt als een grote, open, geordende en overzichtelijke ruimte gezien. Ook zien bezoekers het als ruim, vrij afwisselend en verspreid opgesteld. Dit geeft aan dat de ruimte positief wordt beoordeeld.
De 3 bankjes zorgen ervoor dat bezoekers gezellig met elkaar in gesprek raken en voor behaaglijkheid zorgt	Er is in totaal 3 keer geobserveerd dat mensen op het bankje met elkaar in gesprek gingen. Onduidelijk is of dit bekenden van elkaar waren of niet.
De interactieve tafels zijn er om met meerdere mensen, bekend en onbekend, te doen	De interactieve tafel Ets Haim is door 21% van de geobserveerde bezoekers bediend (N = 15). Hiervan heeft 29% samen met een ander gespeeld (N = 4). Deze interactieve tafel komt nog niet tot z'n recht als er samen met andere mensen gespeeld zou moeten worden.

Aannames

Aannames	Uitkomsten
De soundscape zorgt ervoor dat je wordt ondergedompeld in de havenstad Amsterdam in de 17 ^e -eeuw	Dit is niet te bepalen, aangezien 1 persoon uit de focusgroepen dit beaamt. De overige deelnemers hebben het niet eens gehoord. Ditzelfde geldt voor de geobserveerde bezoekers: hiervan hebben 4 bezoekers het wel gehoord en 67 niet.
De films zijn behoorlijk aanwezig en overheersend	Aangezien maar 1 deelnemer de filmpjes bewust zijn opgevallen, een aantal deelnemers 1 filmpje heeft gezien en de rest van de deelnemers de filmpjes helemaal niet heeft gezien, geeft dit aan dat ze zeker niet té aanwezig en overheersend zijn.
Bezoekers kunnen verbinding leggen tussen de interactieve tafel over de gelijkstelling en de huidige discussie over integratie	In de focusgroepen waren diverse respondenten die aangaven de gehele tentoonstelling in verband te zien met huidige integratie. Echter werd dit niet enkel specifiek gezegd over de inhoud van de gelijkstelling.
De documenten maken het Joodse leven en de personen tastbaar, dat komt echt binnen bij de bezoeker	Er is een significant verband gevonden tussen de fysieke objecten in de tentoonstelling en het meevoelen met de persoonlijke verhalen ($R = 0.202$, $p < 0.001$), evenals tussen de fysieke objecten en het gevoel middenin de ervaring te staan ($R = 0.135$, $p < 0.05$). De respondenten die de fysieke objecten als belangrijk onderdeel zagen om de tentoonstelling te begrijpen, voelden meer mee met de persoonlijke verhalen én hadden sterker het gevoel middenin de ervaring te staan.

Aannames

Aannames	Uitkomsten
Het is een uitnodigende ruimte die esthetisch mooi is ingericht, waarbij je de synagoge zelf nog goed kan zien	Uit de focusgroepen blijkt dat men het een kille ruimte vindt, veel blauw, grijs en wittinten. 2 personen geven aan dat het fijn licht was. Dat het een synagoge is had duidelijker gemaakt mogen worden. Meer connectie met het gebouw waar je bent en wat het precies is. 1 persoon vond het duidelijk te zien, maar niet mooi gerestaureerd, 1 persoon vond het prachtig en net zo mooi als Portugese synagoge.
Je wordt als bezoeker emotioneel meegetrokken en geraakt door de persoonlijke component en daardoor voel je inleving en empathie	Er is geen significant verband gevonden tussen de mate van emotionele geraaktheid en de mate van identificatie met de persoonlijke verhalen ($R = 0.086$, n.s.). Er kan dus niet worden vastgesteld dat hoe meer men zich kan inleven in/identificeren met de persoonlijke verhalen, des te emotioneler geraakt men is door de tentoonstelling.
We willen graag dat de bezoeker zigzaggend door de tentoonstelling gaat	Bij de focusgroepen bleek dat men eerst de buitenrand bekijkt, dan terugloopt naar het begin en dan de binnenrand bekijkt. Slechts 2 van de 9 personen hadden halverwege door dat je het zigzaggend moet bekijken en is toen ook zo gaan lopen. Bij de observaties is er niet een specifieke 'populaire' route te ontdekken, bezoekers slaan veel onderdelen over maar wisselen wel vaak tussen buiten- en binnenschil af.
De filmpjes versterken het gevoel van onderdompeling, alsof je erbij bent	Dit is niet letterlijk teruggekomen in de antwoorden, maar doordat er maar een klein percentage bezoekers de filmpjes helemaal heeft afgekeken (8% - 12,5%) of een gedeelte ervan heeft bekeken (19% - 24%) geeft dit aan dat de filmpjes niet dermate onderdompelend zijn dat je de rest om je heen vergeet.

Aannames

Aannames	Uitkomsten
Bezoekers hebben over het algemeen niet zoveel voorkennis	De voorkennis schatte men voorbij het midden in ($M=2.59$ & $M=3.18$ op respectievelijk een 4- en 5-puntsschaal), waarbij respectievelijk 6.5% en 3,0% vond dat hij helemaal geen voorkennis had en 12,0% en 8,1% aangaf dat hij heel veel voorkennis had.
Mensen leren iets van het proces wat er gaande was en wat er veranderde voor een Jood in de Nederlandse maatschappij (interactive 2)	Belangrijk dat het wordt uitgelicht. Niet elke deelnemer heeft het gezien of gedaan. 1 vond het leuk, 1 belangrijk dat het wordt uitgelicht, 1 vond de spelletjes niet interessant maar de personage en stukjes tekst wel. Geen enkele deelnemer heeft er echt iets concreets van geleerd.
Doordat bezoekers zich kunnen spiegelen en identificeren met de persoonlijke verhalen, wordt het leren beïnvloed	Er is geen significant verband gevonden tussen de mate van identificatie en mate van leren ($R = 0.076$, n.s.). Er kan dus niet worden vastgesteld dat hoe beter men zich kan inleven in/ identificeren met de persoonlijke verhalen in de tentoonstelling men meer leert.
De interactieve kaarten zorgen voor inleving, je voelt de geschiedenis en staat er elke keer middenin	Er is geen significant verband gevonden tussen de mate van immersie (het gevoel elke keer middenin het verhaal en de geschiedenis te staan) en het wel of niet bekijken van de interactieve kaarten ($R = 0.018$, n.s.). Er kan dus niet worden vastgesteld dat bezoekers die wel de interactieve kaart(en) hebben bekeken, meer het gevoel hebben dat ze middenin de ervaring van de geschiedenis staan dan mensen die de kaarten niet hebben bekeken.

6. Bijlage II: Enquête

*Met bijna alle volken wonen
wij nu, als gelijken, in één land.*

... ouders zien ze ons.

Hebreeuws leerboekje, 1810

*We now live together with nearly
all peoples, as equals, in one country.*

They see us as brothers.

Hebrew primer, 1810

Hogeschool van Amsterdam

**Ingevoerd digitaal dd.:
nummer papier - ..**
(in te vullen door enquêteur)

Datum (in te vullen door enquêteur)okt / nov

Leuk dat u de vaste opstelling *Geschiedenis 1600-1900* van het Joods Historisch Museum bezocht heeft! Op dit moment doet de Hogeschool van Amsterdam onderzoek naar de manier waarop bezoekers deze tentoonstelling hebben ervaren. Als bezoeker van deze tentoonstelling kunt u een goede bijdrage leveren aan dit onderzoek! Uiteraard worden alle gegevens anoniem verwerkt.

Het invullen van de vragenlijst zal ongeveer 15 minuten duren, maar bij volledige invulling ontvangt u een koffie- of theebon als bedankje. Wij waarderen uw medewerking ontzettend!

Bij vragen en/of opmerkingen kunt u contact opnemen met Bernadette Schrandt, de projectleider van dit onderzoek, via b.schrandt@hva.nl.

Wilt u op de hoogte gehouden worden van de uitslag van het onderzoek? Laat dan hier uw e-mailadres achter:.....

Hogeschool van Amsterdam

1. Bent u specifiek voor deze zaal naar het Joods Historisch Museum gekomen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee, ik kwam voor The Jewish Jukebox, Joseph Sassoon Semah en/of Charlotte Salomon
- ☐ Nee, ik kwam voor de vaste opstelling Joden in de 20e eeuw
- ☐ Anders, namelijk.....

2. Heeft u de zaal *Geschiedenis 1600-1900* al eerder bezocht?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

3. Welk rapportcijfer geeft u de tentoonstelling in de zaal *Geschiedenis 1600-1900*? (1-10)

.....

4. Ik ga naar het Joods Historisch Museum om...

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens, niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
mijn kennis te vergroten	☐	☐	☐	☐	☐
iets nieuws te beleven	☐	☐	☐	☐	☐
te ontspannen	☐	☐	☐	☐	☐
mijzelf te prikkelen	☐	☐	☐	☐	☐
samen te zijn met mijn familie en/of kennissen	☐	☐	☐	☐	☐
samen te zijn met anderen	☐	☐	☐	☐	☐
wegens mijn interesse in het onderwerp	☐	☐	☐	☐	☐

5. Hoeveel voorkennis over joodse integratie in Nederland had u voordat u naar dit museum / deze tentoonstelling kwam:

Helemaal geen voorkennis ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Heel veel voorkennis

De volgende vragen gaan over het verhaal dat in deze tentoonstelling wordt verteld.

6. Als u het verhaal van deze tentoonstelling aan uw familie en/of vrienden zou moeten omschrijven, welke onderdelen zou u dan in ieder geval vertellen? (maximaal 3)

☐ Joden krijgen gelijke rechten als Nederlandse burgers (in 1796)	☐ Joden werden niet toegelaten tot de meeste gilden
☐ Zusjes Devorah en Raquel probeerden een bruidsschat te winnen	☐ Joden integreerden in de Nederlandse samenleving
☐ Joden in Nederland werden eerst beschouwd als buitenstaanders	☐ Joden vestigden zich in de 18e eeuw ook in de provincies
☐ Familie Elion klom op tot de middenstand	☐ Bibliotheek Ets Haim heeft een zeer diverse collectie
☐ Loterijverkoper Israël Jacobs werd opgepakt wegens fraude	☐ Vanaf 1600 migreerden veel joden naar de Republiek
☐ Iets anders, namelijk.....	

7. In hoeverre vindt u het verhaal in de tentoonstelling te begrijpen?

Helemaal niet te begrijpen ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Helemaal wel te begrijpen

8. In hoeverre zorgden onderstaande elementen ervoor dat u de tentoonstelling goed kon begrijpen?

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens	nvt / weet niet
De interactieve tafels waar ik zelf mee aan de slag kon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De kaartapplicaties waarop ik zelf kon klikken en ontdekken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De audiotour	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De wandteksten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De fysieke objecten behorend bij de 3 video's	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De 3 video's met persoonlijke verhalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samenhang tussen buitenrand (hoofddij) en binnenrand (thema's)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Duidelijke hoofddijnen en samenhang tussen de 3 eeuwen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Iets anders, namelijk.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen?	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
Ik voelde me volledig opgaan in het verhaal	☐	☐	☐	☐	☐
Ik had het gevoel dat ik middenin de ervaring stond	☐	☐	☐	☐	☐
Ik kan me identificeren met de personen die voorkomen in deze tentoonstelling	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voelde mee met de persoonlijke verhalen in de filmpjes	☐	☐	☐	☐	☐

De volgende vragen gaan over hoe relevant het thema uit deze tentoonstelling voor u was.

10. In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen?	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
Ik vind het thema relevant omdat ik de informatie voor mijn werk/studie nodig heb	☐	☐	☐	☐	☐
Het thema is voor mij persoonlijk erg belangrijk	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het belangrijk dat we als samenleving aandacht besteden aan dit thema	☐	☐	☐	☐	☐
Het thema houdt me momenteel erg bezig en de tentoonstelling sluit hier goed bij aan	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het belangrijk dat mensen kennisnemen van dit thema	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben nieuwsgierig naar alles wat met dit thema te maken heeft	☐	☐	☐	☐	☐

11. De emoties die ik ervaren heb tijdens mijn bezoek..*

☐ Geïrriteerd	☐ Geïnteresseerd	☐ Gelukkig	☐ Gespannen
☐ Trots	☐ In controle	☐ Dromerig	☐ Verdrietig
☐ Gestimuleerd	☐ Verbaasd	☐ In vervoering	☐ Blij
☐ Vol verwondering	☐ Nostalgisch	☐ Teleurgesteld	☐ Ontspannen

*Meerdere antwoorden mogelijk

12. Hoe zou u uw mate van betrokkenheid omschrijven?

- ☐ Heel erg passief: ik heb niet zoveel onderdelen bekeken / gedaan / gelezen
- ☐ Passief: ik heb wat onderdelen bekeken / gedaan / gelezen
- ☐ Actief: ik heb veel onderdelen bekeken / gedaan / gelezen
- ☐ Heel erg actief: ik heb heel veel onderdelen bekeken / gedaan / gelezen

De volgende vragen gaan over uw ervaring van de tentoonstellingsruimte

13. Wat is op u van toepassing?

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
Ik wilde graag rondkijken en de ruimte verkennen	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wilde de ruimte zo snel mogelijk verlaten	☐	☐	☐	☐	☐

14. Ik vond de ruimte...

Ruim	☐	☐	☐	☐	☐	Krap
Open	☐	☐	☐	☐	☐	Gesloten
Verspreid	☐	☐	☐	☐	☐	Opeengepakt
Geordend	☐	☐	☐	☐	☐	Rommelig
Klein	☐	☐	☐	☐	☐	Groot
Overzichtelijk	☐	☐	☐	☐	☐	Onoverzichtelijk
Afwisselend	☐	☐	☐	☐	☐	Eentonig

15. Ik ervoer de ruimte als..*

☐ Onbehaaglijk	☐ Intiem
☐ Deprimerend	☐ Comfortabel
☐ Saai	☐ Plezierig
☐ Stimulerend	☐ Oninteressant
☐ Levendig	☐ Onaantrekkelijk

*Meerdere antwoorden mogelijk

16. Onderstaande vragen gaan over de aanwezigheid van andere bezoekers in de tentoonstellingsruimte.

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens	Nvt - er was niemand anders
Ik herkende mijzelf in andere bezoekers	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik had graag in gesprek willen gaan met bezoekers die ik niet ken of heb dit gedaan	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Door de aanwezigheid van andere bezoekers voelde ik me onrustig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik werd door andere bezoekers gestimuleerd de tentoonstelling beter tot me te nemen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

De volgende vragen gaan over een aantal digitale presentaties in deze tentoonstelling

Hieronder ziet u de interactieve tafel over bibliotheek Ets Haim.

17. Heeft u dit alleen of samen gedaan?

- ☐ Alleen
- ☐ Samen
- ☐ Nvt: wel gezien, niet gedaan*
- ☐ Nvt: niet gezien, dus niet gedaan*

** Indien u dit onderdeel niet gedaan heeft, kunt u door naar vraag 20*

18. Tijdens deze activiteit voelde ik me..*

☐ Bang	☐ Verwonderd
☐ Gelukkig	☐ Teleurgesteld
☐ In controle	☐ Geïrriteerd
☐ Verward	☐ Wijs
☐ Geen van deze	

**Meerdere antwoorden mogelijk*

19. Termen die ik van toepassing vind op deze activiteit (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Saai	☐ Storend in de zaal	☐ Duidelijk doel	☐ Uitdagend
☐ Leuk	☐ Spannend	☐ Overbodig	☐ Makkelijk om m'n aandacht erbij te houden
☐ Duidelijk verhaal	☐ Stom	☐ Gebruiksvriendelijk	

Hieronder ziet u de interactieve tafel over de Gelijkstelling in 1796.

20. Heeft u dit alleen of samen gedaan? 21. Tijdens deze activiteit voelde ik me..*

- ☐ Alleen
- ☐ Samen
- ☐ Nvt: wel gezien, niet gedaan*
- ☐ Nvt: niet gezien, dus niet gedaan*

* Indien u dit onderdeel niet gedaan heeft, kunt u door naar vraag 23

- ☐ Bang
- ☐ Gelukkig
- ☐ In controle
- ☐ Verward
- ☐ Geen van deze
- ☐ Verwonderd
- ☐ Teleurgesteld
- ☐ Geïrriteerd
- ☐ Wijs

*Meerdere antwoorden mogelijk

22. Termen die ik van toepassing vind op deze activiteit (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Saai	☐ Storend in de zaal	☐ Duidelijk doel	☐ Uitdagend
☐ Leuk	☐ Spannend	☐ Overbodig	☐ Makkelijk om m'n aandacht erbij te houden
☐ Duidelijk verhaal	☐ Stom	☐ Gebruiksvriendelijk	

Hieronder ziet u de kaartapplicatie van Amsterdam die op meerdere plekken in de zaal te zien is.

23. Heeft u dit (of een van de andere kaartapplicaties) alleen of samen gedaan?

- ☐ Alleen
- ☐ Samen
- ☐ Nvt: wel gezien, niet gedaan*
- ☐ Nvt: niet gezien, dus niet gedaan*

**indien u dit onderdeel niet gedaan heeft, kunt u door naar vraag 26*

24. Tijdens deze activiteit voelde ik me..*

☐ Bang	☐ Verwonderd
☐ Gelukkig	☐ Teleurgesteld
☐ In controle	☐ Geïrriteerd
☐ Verward	☐ Wijs
☐ Geen van deze	

**Meerdere antwoorden mogelijk*

25. Termen die ik van toepassing vind op deze activiteit (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Saai	☐ Storend in de zaal	☐ Duidelijk doel	☐ Uitdagend
☐ Leuk	☐ Spannend	☐ Overbodig	☐ Makkelijk om m'n aandacht erbij te houden
☐ Duidelijk verhaal	☐ Stom	☐ Gebruiksvriendelijk	

De volgende en laatste vragen gaan over uw beoordeling van deze tentoonstelling

26. In hoeverre zijn onderstaande stellingen op u van toepassing?	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Net mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
Mijn bezoek aan deze tentoonstelling was de tijd en moeite waard	☐	☐	☐	☐	☐
Ik had verwacht meer uitgedaagd te worden	☐	☐	☐	☐	☐
De inhoud van deze tentoonstelling is van goede kwaliteit	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben tevreden over de educatieve waarde van deze tentoonstelling	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben van plan om positief met anderen te praten over deze zaal	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben van plan de zaal <i>Geschiedenis 1600-1900</i> nog een keer te bezoeken	☐	☐	☐	☐	☐
Door mijn bezoek aan deze tentoonstelling ben ik anders gaan denken over de migratie en inburgering van joden in Nederland	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ga meer informatie opzoeken over de migratie en inburgering van joden in Nederland in deze periode	☐	☐	☐	☐	☐

27. De tentoonstelling heeft me...	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
Emotioneel geraakt	☐	☐	☐	☐	☐
Geïnspireerd	☐	☐	☐	☐	☐
Waardevolle informatie geleerd over de migratie en inburgering van joden in Nederland	☐	☐	☐	☐	☐

28. Welk onderdeel heeft voornamelijk bijgedragen aan de mate waarin u iets heeft geleerd?

- ☐ De manier waarop je kon participeren
- ☐ De digitale installaties
- ☐ Het verhaal
- ☐ De sfeer

30. Welk onderdeel heeft voornamelijk bijgedragen aan de mate waarin u emotioneel geraakt werd?

- ☐ De manier waarop je kon participeren
- ☐ De digitale installaties
- ☐ Het verhaal
- ☐ De sfeer

29. Welk onderdeel heeft voornamelijk bijgedragen aan de mate waarin u bent geïnspireerd?

- ☐ De manier waarop je kon participeren
- ☐ De digitale installaties
- ☐ Het verhaal
- ☐ De sfeer

31. Welk type museum heeft uw voorkeur?

- ☐ Musea waar ik vooral samen met anderen iets kan doen
- ☐ Musea waar ik vooral veel kan beleven
- ☐ Musea waar vooral veel bijzondere objecten te bewonderen zijn
- ☐ Musea waar ik vooral veel kan leren

32. Hoe vaak bezoekt u, gemiddeld genomen, een museum in een jaar?

- ☐ Minder dan 1x per jaar
- ☐ 1x per jaar
- ☐ 2 - 3x per jaar
- ☐ 4 - 6x per jaar
- ☐ Vaker dan 6x per jaar

33. Met hoeveel mensen heeft u deze tentoonstelling van het Joods Historisch Museum bezocht (uzelf meegerekend):

.....personen.

34. En waar bestond dit gezelschap uit?

- ☐ Alleen
- ☐ Samen met 1 andere volwassene
- ☐ Samen met een groep volwassenen
- ☐ Met familie / kind(eren)

Leeftijd kind(eren)

.....

35. Geslacht:

☐ Man ☐ Vrouw ☐ Anders

Postcode (alleen de eerste 4 cijfers):

.....

Geboortejaar:

.....

Hoogst voltooide opleiding of huidige opleiding:

- ☐ Lager (beroeps)onderwijs
- ☐ Middelbaar (beroeps)onderwijs
- ☐ Hoger (beroeps)onderwijs
- ☐ Universitair